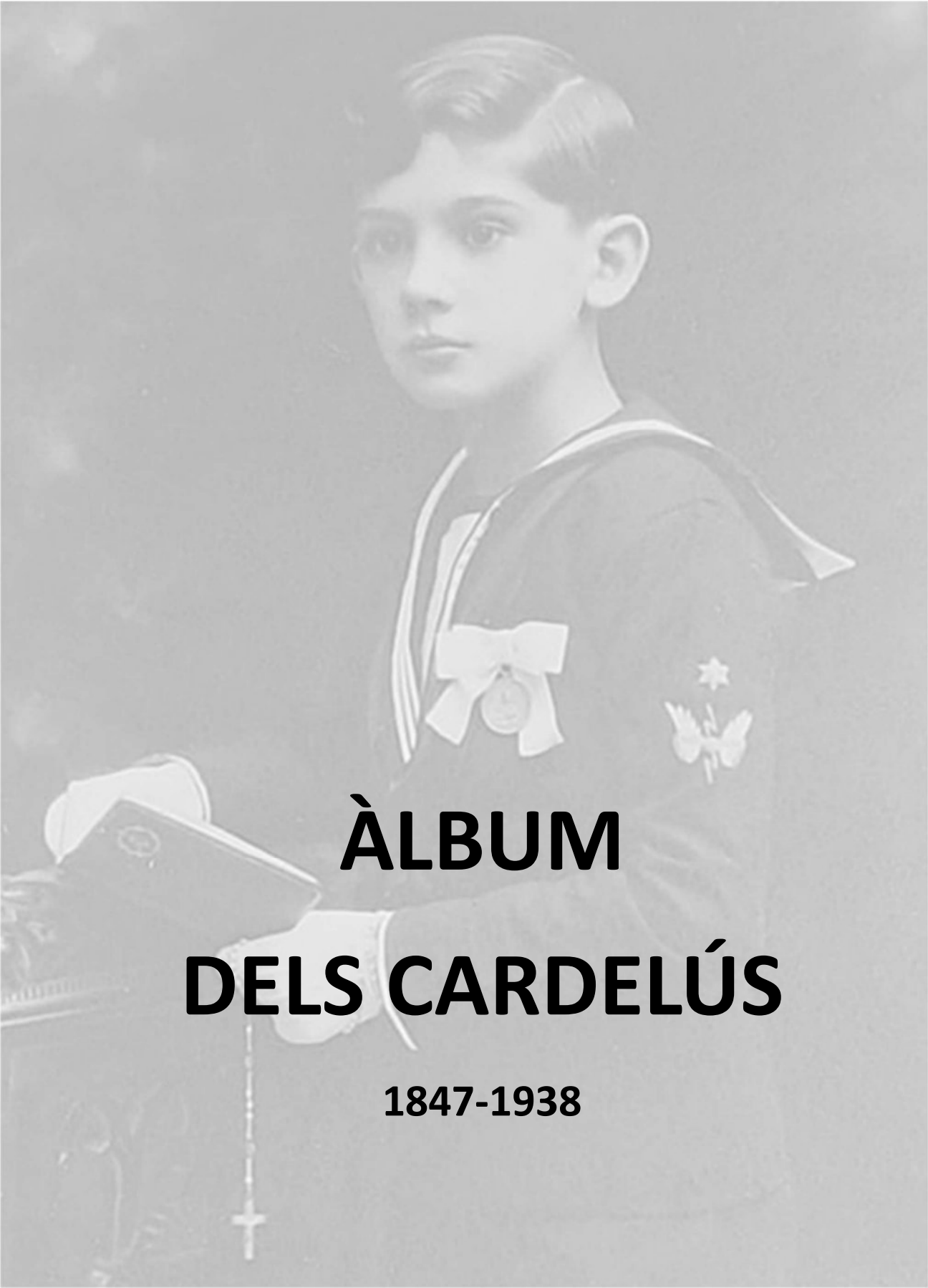

ÀLBUM DELS CARDELÚS

1847-1938

ÍNDEX

pàgina

Francesc d'Assís Cardelús Mirambell 1791-1843

= 1810 Felisa Noguer Escolà 1793-1829

Maria del Tura Cardelús Noguer 1813-1872

= 1839 Joan Serrat Mariner Gibert 1810-1889

Ignasi Serrat Cardelús 1847-1925

14

Esteve Cardelús Noguer 1816-1892

7

= 1847 Caterina Ros Nespleda 1820-1851

= 1852 Magdalena Giralt Paulí 1828-1891

Joan Cardelús Ros 1850-1919

24, 31, 42, 44

= 1880 Dolors Carrera Roger 1859-1918

6, 10, 24, 36, 42

Esteve Cardelús Carrera 1882-1929

19, 27, 30, 36, 38, 40, 42, 55, 65

= 1906 Mercè Dalfó Morer 1878-1964

27, 36, 40, 42, 55, 67

Joan Cardelús Dalfó 1908-1981

27, 36, 40, 42, 44, 55

= 1942 Àngels Busquets Ferran 1909-2009

46, 50

Maria Dolors Cardelús Dalfó 1910-1993

36, 40, 42, 74

= 1932 Pius Torrent Orri 1905-1936

Carles Cardelús Dalfó 1911-1977

36, 40, 42

Montserrat Cardelús Dalfó 1912-2006

36, 40, 42

= 1934 Pere Bretcha Galí 1907-1974

60

Arturo Cardelús Dalfó 1914-1981

Pilar Cardelús Dalfó 1919-2005

67

Carles Cardelús Carrera 1887-1966

13, 16, 24, 36, 51

= 1907 Carme Barcons Serrallach 1888-1976

24

Alfons Cardelús Barcons 1923-2016

72

Miquel Cardelús Carrera 1890-1981

16, 24, 41, 48

= 1916 Joaquina Cros Sauquer 1892-1973

41, 48

Josep Maria Cardelús Carrera 1891-1978

16, 24, 54

= 1923 Montserrat Pons Frigola 1894-1941

43, 54

Joaquim Cardelús Pons 1924-2014

68

Núria Vilaró Pons 1925-2001

68

Carme Cardelús Pons 1926-2019

68

Candelària Cardelús Carrera 1893-1915

17, 24, 29

Conrad Cardelús Carrera 1894-1932

24, 55

Adelaida Cardelús Carrera 1896-1917

17, 24

Josep Maria Cardelús Giralt 1853-1930

8, 9, 15, 28, 33, 49, 62

= 1878 Teresa Costa Coll 1856-1955

8, 9, 15, 33, 62, 71

Esteve Cardelús Costa 1879-1963

8, 9, 21, 62, 63

= 1911 Carme Coll Prat 1893-1918

Josep Maria Cardelús Coll 1912-ca1999

71

Ernestina Cardelús Coll 1916-1928

62

Magdalena Cardelús Costa 1881-1973

8, 9, 15, 21, 22, 25, 62

= 1906 Joaquim Matas Pagés 1866-1922

22

Anna Matas Cardelús 1908-1962

25, 37, 62

Montserrat Matas Cardelús 1909-1941

37, 62

Teresa Matas Cardelús 1911-2002

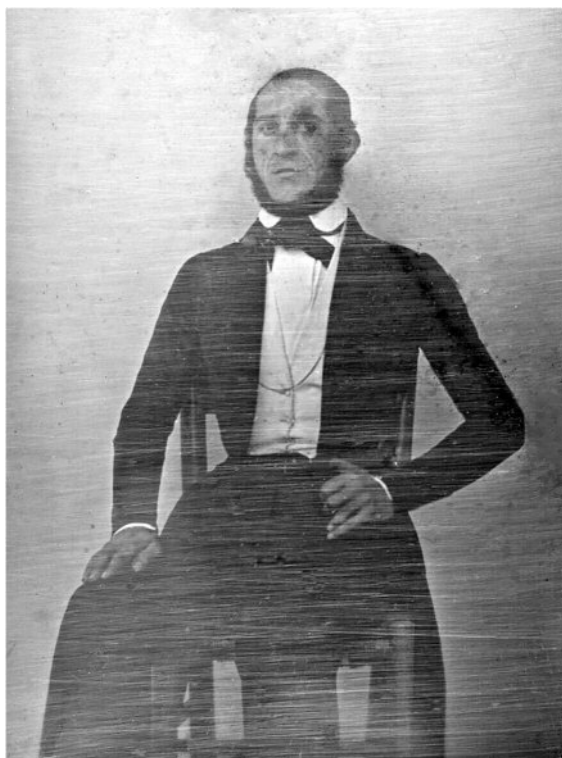
37, 62, 73

= 1932 Benet Fornells Sala 1906-1992

73

Maria Mercé Matas Cardelús 1919-2006	62
= 1925 Luis Arteaga Goizueta	62
Catalina Cardelús Costa 1883-1959	8, 9, 15, 21, 23, 28, 33, 62
Josep Maria Cardelús Costa 1885-1974	9, 15, 28, 33
= Mercé Jaunseràs Conejo 1897-1979	62
Irene Cardelús Jaunseràs 1920-2017	62
Teresa Cardelús Costa 1889-1978	15, 21, 28, 33, 45, 62, 71
Maria del Remei Cardelús Costa 1896-1979	15, 28, 33, 45, 75
Carmen Cardelús Costa 1898-1993	28, 33, 45, 52, 62, 71, 75
= 1922 Santiago Altés Roig 1894-1965	52, 59, 62
Carmina Altés Cardelús 1923-1943	59, 62, 71, 75
Santiago Altés Cardelús 1924-2016	59, 62, 75
Albert Altés Cardelús 1930-2019	71, 75
Ricard Altés Cardelús 1934-2008	78
Magdalena Cardelús Giralt 1859-1915	15, 20
Francesca Cardelús Giralt 1860-1942	15, 20, 21, 24
= 1886 Ramón Dèu Pinós 1862-1936	15, 69
Tomás Cardelús Giralt 1861-1923	
= 1899 Teresa Prat Miró 1874-1909	
Josep Maria Cardelús Prat 1905-1977	56
Manuel Cardelús Giralt 1863-1926	
= 1899 Carme Carreras Parera 1864-1942	
Esteve Cardelús Carreras 1891-1969	69
= 1924 Elena Ortiz Donaire 1890-1972	69
Manuel Cardelús Carreras 1899-1962	66
Felicitat Cardelús Giralt 1871-1926	12, 15, 20, 24, 26, 53
= 1892 Pere Oró Pla 1860-1904	15, 18
Martí Oró Cardelús 1894-1899	12
Caterina Oró Cardelús 1896-1975	15, 18, 20, 24, 26, 57
Antonino Oró Cardelús 1898-1988	15, 26, 32, 47, 53, 61, 79
= 1924 Teresa Clot Campmany 1903-1996	61
Isabel Oró Clot 1927	61, 69, 77
Felicitat Oró Clot 1928-1942	69, 76, 77
Caterina Oró Clot 1929	77
Montserrat Oró Clot 1931-1948	77
Camila Oró Clot 1931	77
Joaquima Oró Cardelús 1901-1970	15, 20, 26, 39, 57
Tomàs Oró Cardelús 1902-1958	15, 26, 39, 53, 61, 76
Joan Cardelús Noguera 1826-1882	
= 1852 Rosa Drassaire Collell 1820-a1882	
Magdalena Cardelús Drassaire 1861-1940	11, 34
= 1887 Joaquim Sellas Riera 1860-1932	11, 34
Manuel Sellas Cardelús ca1888-1936	34, 64
= 1916 Caterina Ventolà Plana de C. 1891-1983	64
Joaquim Sellas Ventolà 1920-2000	79
Mercè Sellas Ventolà 1922-2012	64
Esteve Sellas Cardelús 1889-1968	34
Joan Sellas Cardelús 1891-1968	34, 35, 79

Miquel Sellas Ventolà 1921-2019	79
Dolors Sellas Cardelús 1894-1970	34
Concepció Sellas Cardelús 1896-1993	34
Assumpció Sellas Cardelús 1898-1986	34
Lluís Sellas Cardelús 1902-a1940	34
Ramon Sellas Cardelús 1903-1933	34, 64, 70
= 1929 Pepita Ribas Navarra 1910-1991	64, 70
Josep Sellas Ribas 1930-1999	70
 <i>La farmàcia de Can Cardelús</i>	80
<i>L'hostal de la Corda de Riudaura</i>	90

1847, JOAN CARRERA BUSQUETS (1818-?)

Aquest daguerreotip que es conserva a l'arxiu municipal de Girona és un dels primers testimonis fotogràfics conservats a Catalunya. Aquesta fotografia no hauria d'estar en aquest àlbum ja que en Joan no és descendent dels Cardelús ni tampoc parella d'una descendent. L'hem posat per la seva importància històrica i perquè en Joan és avantpassat d'un gran nombre de Cardelús.

En Joan va néixer a Banyoles el 26 de març de 1818 i era fill d'en Miquel Carrera Ros de Banyoles i de la Victòria Busquets Baster de Sant Feliu de Guíxols. Era notari a Banyoles i es va casar a Borrassà el 14 de juliol de 1845 amb Antònia Roger Fontana nascuda a Figueres. Coneixem 10 fills d'en Joan i l'Antònia: Miquel (1850), Beatriu (1853), Conrad (1854) Victòria (1855), Adelaida (1857), Dolors (1859-1918), Montserrat (1862), Matilde (1863), Lluís (1864) i Frederic (1866).

La Dolors Carrera Roger, la sisena dels fills, va néixer a Banyoles el 15 d'abril de 1859. Es va casar també a Banyoles el 12 d'octubre de 1880 amb en Joan Cardelús Ros, el primer farmacèutic de la família Cardelús. Així, en Joan Carrera Busquets és besavi de l'Alfons Cardelús Barcons, autor de l'arbre de la família Cardelús.

1875, DOLORS CARRERA ROGER (1859-1918) i FAMÍLIA

La Dolors, a baix a l'esquerra, era la sisena filla d'en Joan Carrera Busquets i l'Antònia Roger Fontana. Va néixer a Banyoles el 15 d'abril de 1859. A la fotografia la veiem amb els pares i els seus nou germans.

Es va casar a Banyoles el 12 d'octubre de 1880 amb en Joan Cardelús Ros, el primer farmacèutic de la família Cardelús. La Dolors i en Joan van anar a viure a Olot on hi havia l'adrogueria i la farmàcia dels Cardelús. Van tenir vuit fills.

La Dolors va morir a Olot el 12 de maig de 1918.

ca1884, ESTEVE CARDELÚS NOGUER (1816-1892)

L'Esteve és el primer hereu de can Cardelús del que tenim una fotografia que es devia fer al voltant de 1884. L'Esteve va néixer el 31 d'octubre de 1816 a Olot. Era fill de Francesc Cardelús Mirambell (1791-1843) i de Felisa Noguera Escolà (1793-1829) tots dos nascuts també a Olot. Era el quart de nou germans però només tres van arribar a l'edat adulta i tenir descendència:

- Maria del Tura Cardelús Noguera (1813-1872) Es va casar amb Joan Serrat Mariner i d'ells descendeixen tots els familiars del Brasil.
- Esteve (1816-1892). Es va casar amb Caterina Ros i després amb Magdalena Giralt. Amb la Caterina va tenir dos fills i amb la Magdalena, deu. D'ells descendeixen la major part dels Cardelús actuals.
- Joan (1826-1882) Es va casar amb Rosa Drassaire Collell i van tenir 6 fills. Tots van morir petits excepte la Magdalena que es va casar amb Joaquim Sellas i d'ells descendeixen tots els Sellas Cardelús.

L'Esteve va heretar el negoci d'adrogueria del seu pare i el 1870 va promoure l'extensió a farmàcia, la farmàcia Cardelús d'Olot, que encara perdura després de més de 150 anys.

Va morir l'11 de març de 1892 a Olot.

1884, JOSEP MARIA CARDELÚS GIRALT (1853-1930)

En Josep Maria està amb la seva esposa Teresa Costa Coll (1856-1955) nascuda a Pineda de Mar i els tres fills grans: Esteve, Magdalena i Catalina, tots nascuts a Sant Celoni.

En Josep Maria va néixer l'1 d'agost de 1853 a Olot. Era el primer fill de les segones núpcies de l'Esteve Cardelús Noguer (1816-1892) amb Magdalena Giralt (1828-1891). Va començar a treballar a l'adrogueria del pare a Olot amb el germà gran Joan Cardelús Ros. Amb l'extensió del negoci a farmàcia, tots dos van anar a estudiar farmàcia però en Josep Maria ho va deixar al cap de dos cursos per fer medicina que era la seva vocació. Amb 23 anys va aconseguir una plaça a Sant Celoni.

El 16 d'octubre de 1878 es va casar amb Teresa Costa Coll i van tenir 9 fills, els ja esmentats i Josep Maria, Teresa, Ricard, Joana, Remei i Carmen. Va ser un metge molt estimat a la vila de Sant Celoni. El fill gran, l'Esteve Cardelús Costa, va ser metge com el seu pare. Va exercir també a Sant Celoni i un carrer de la vila porta el seu nom.

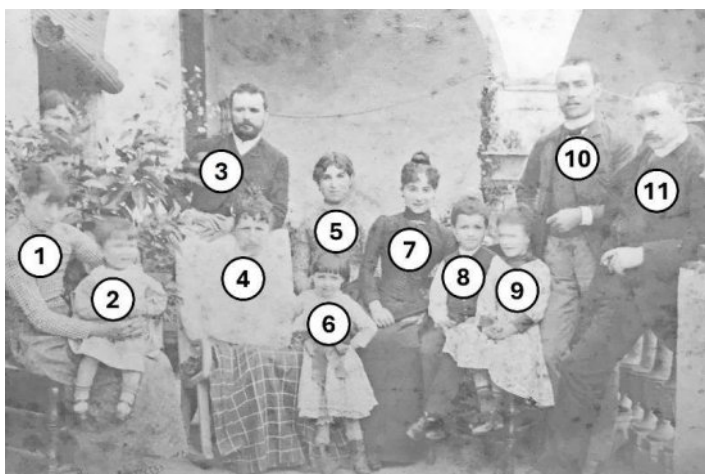
En Josep Maria va morir a Sant Celoni el 6 d'abril de 1930.

1886, JOSEP M. CARDELÚS GIRALT (1853-1930) i FAMÍLIA

La fotografia és d'una trobada familiar a la casa de can Cardelús al carrer Major de Sant Celoni. Eren els primers temps de la fotografia i era molt habitual que els nens sortissin moguts. L'exposició havia de ser llarga i no era fàcil que es quedessin quiets.

A la foto hi ha: (1) Roseta Llavina, (2) Josep Maria Cardelús Costa, (3) Josep Maria Cardelús Giralt, (4) Teresa Costa Coll, (5) Caterina Costa Coll, (6) Marieta??, (7) Maria Forn Riera, (8) Esteve Cardelús Costa, (9) Magdalena Cardelús Costa, (10) Fausto Giralt Verdaguer i (11) Joan Forn Riera.

La nena identificada com Marieta amb el número 6 podria ser filla d'una germana de la Teresa Costa o potser es tracta d'un error i és la filla que falta d'en Josep M. i la Teresa, la Catalina Cardelús Costa.

ca1890, DOLORS CARRERA ROGER (1859-1918)

La Dolores va néixer a Banyoles el 15 d'abril de 1859. Era filla del notari de Banyoles Joan Carrera Busquets i d'Antònia Roger Fontana.

Es va casar el 12 d'octubre de 1880 a Banyoles amb Joan Cardelús Ros, el primer farmacèutic de la família Cardelús. La Dolores i en Joan van tenir vuit fills:

- Esteve Cardelús Carrera, farmacèutic i polític (1882-1929)
- Carles , advocat (1887-1966)
- Miquel, catedràtic i alcalde de Badalona (1890-1981)
- Josep Maria, metge (1891-1978)
- Candelària (1893-1915)
- Conrad, advocat (1894-1932)
- Adelaida (1896-1917)
- Jesús (1899-1900)

La Dolores va morir a Olot el 12 de maig de 1918.

ca1890, MAGDALENA CARDELÚS (1861-1940) i JOAQUIM SELLAS (1860-1932)

La Magdalena Cardelús Drassaire va néixer el 12 d'abril de 1861 a Olot. Era filla de Joan Cardelús Noguer (1826-1882) i de Rosa Drassaire Collell (1820-1882) tots dos d'Olot. Dels 6 germans 4 van morir ben petits i del restant no en tenim dades.

El 23 d'abril de 1887 es va casar a Olot amb Joaquim Sellas Riera nascut el 3 de juliol de 1860 a Olot. En Joaquim era fill de Bartomeu Sellas Pujol (1822-1892) i de Francisca Riera Llor (1824-1907), tots dos d'Olot. En Joaquim era fuster a Olot i va ser secretari del Cercle Tradicionalista, els carlistes.

La Magdalena i en Joaquim van tenir 10 fills:

- Manel (1888-1936) casat amb Caterina Ventolà Plana de Cruanyes.
- Esteve (1889-1968) casat amb Carme Badosa Serrat.
- Ramon (1890-1890)
- Joan (1891-1968) casat amb Manuela Ventolà Plana de Cruanyes.
- Dolors (1894-1970), monja, infermera i professora.
- Concepció (1896-1993), monja, mestre de novícies i madre superiora.
- Assumpció (1898-1986) casada amb Leopold Sobré Alsinella
- Lluís (1902-1940) casat amb Paz Sánchez.
- Ramon (1903-1933) casat amb Pepita Ribas Navarra.
- Candelària (1905-1906)

En Joaquim va morir a Olot el 13 d'octubre de 1932 i la Magdalena, 7 anys després, el 4 de gener de 1940 també a Olot.

1895, MARTÍ ORÓ CARDELÚS (1894-1899)

En Martí que a la fotografia està amb la mare Felicitat Cardelús Giralt (1871-1926) va néixer el 4 d'octubre de 1894 a Olot. El pare era en Pere Oró Pla (1860-1904), també nascut a Olot.

Va morir a Olot el 23 de desembre de 1899 als 5 anys. En aquell temps la mortaldat infantil era molt elevada. En Martí era el fill gran de la Felicitat i en Pere que van tenir 4 fills més: la Caterina (1896-1975), l'Antoni (1898-1988), la Joaquina (1901-1970) i en Tomàs (1902-1958).

La Caterina i la Joaquina no es van casar. L'Antoni es va casar el 1924 a Granollers amb Teresa Clot Campmany i en Tomàs es va casar el 1935 a Olot amb Rosa Bonet Giralt.

1896, CARLES CARDELÚS CARRERA (1887-1966)

Aquesta fotografia és de la processó del diumenge de rams de 1896. En Carles és el nen del mig que porta el pendó. En Pere Oró Pla va fer aquesta dècima en acció de gràcies per l'ocasió:

Anant a la Professó / Haveu servit a jesús / Y a n'en Carlos Cardelús / Que portava lo pendó
Molt y molt agrahit jo / Per tant senyalat favor / Vos donch amb tot lo meu cor /
Gracies moltes i sens mida; / Desitjant qu'en l'altre vida / Vos ho premi lo Senyor

En Carles va néixer el 2 d'octubre de 1887 a Olot. Era el segon fill d'en Joan Cardelús Ros (1850-1919) d'Olot i la Dolors Carrera Roger (1859-1918) de Banyoles. Era advocat i es va casar el 1907 amb la Carme Barcons Serrallach (1888-1976) de Barcelona.

Van tenir quatre fills: Joan Maria (1908-1990), Maria Lórda (1911-1975), Miquel (1916-1998) i Alfons (1923-2016). Aquest darrer és l'autor de l'arbre i la història dels Cardelús.

En Carles va morir a Barcelona el 19 d'agost de 1966.

ca1900, IGNASI SERRAT CARDELÚS (1847-1925)

L'Ignasi va néixer a Olot el 14 de juliol de 1847. Era fill de Joan Serrat Gibert nascut a can Serrat Mariner de Sant Pau de Seguries i de Maria del Tura Cardelús Noguer natural d'Olot.

El pare Joan tenia un negoci de sèmols i fideus a Olot que va continuar el fill gran, en Bartomeu. L'Ignasi va marxar d'Olot molt jove i es va establir com comerciant de quincalla a Barcelona. Es va casar el 1872 en aquesta ciutat amb Eulàlia Trinxet Casas.

El 1879 ja tenia dos fills i com que el negoci no anava del tot bé va decidir fer com el germà gran i emigrar a Brasil a provar fortuna. Allà va tenir 4 fills més i les coses li van anar molt bé. Va crear una important fàbrica de cerveses i va ser convidat a la ponència per elaborar la constitució de 1889 que instaurava la República del Brasil. Anys més tard va ser diputat.

L'Ignasi va morir el 17 de juny de 1925 a Vitòria, a l'estat d'Espírito Santo.

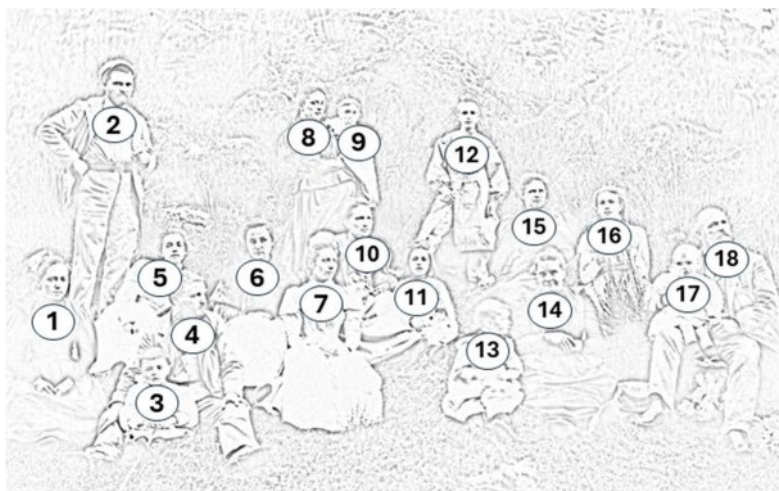

ca1903, FELICITAT CARDELÚS GIRALT (1871-1926) i FAMÍLIA

La foto està feta al voltant de 1903 i com que l'original no tenia identificació de les persones tenim molts dubtes al respecte.

En tot cas tenim a Felicitat Cardelús Giralt (8) amb el seu marit Pere Oró Pla (4) i els seus fills que podrien ser: Caterina (13), Antonino (3), Joaquina (17) i Tomàs (9).

El número (18) pot ser un germà gran de la Felicitat, en Josep Maria Cardelús Giralt, que estaria amb la seva esposa Teresa Costa Coll (10) i alguns dels seus fills que podrien ser: Magdalena (5), Catalina (7), Josep Maria (12), Teresa (16), i Remei (11).

Troblem també dues germanes de la Felicitat, la Magdalena? (14) i la Francisca (15). El número (2) podria ser en Ramon Deu, el marit de la Francisca.

1903, GERMANS CARDELÚS CARRERA

La fotografia és dels alumnes dels escolapis d'Olot i es va fer el 1903. Hi ha tres dels germans Cardelús Carrera: en Carles (1), en Miquel (2) i en Josep Maria (3).

En Carles (1887-1966) va ser advocat i es va casar el 1907 amb la Carme Barcons Serrallach. Van tenir quatre fills: Joan Maria, Maria Llorda, Miquel i Alfons.

En Miquel (1890-1981) va ser enginyer industrial i químic. Es va casar el 1916 amb la Joaquina Cros Sauquer. No van tenir fills.

En Josep Maria (1891-1978) va ser metge . Es va casar el 1923 amb Montserrat Pons Frigola, Van tenir sis fills: Joaquim, Carme, Joan Josep, Maria Dolors, Montserrat i Josep Maria.

1904, CANDELÀRIA I ADELAIDA CARDELÚS CARRERA

El 8 de desembre de 1904 es va fer una gran festa a Olot per celebrar els 50 anys de la proclamació dogmàtica de la Immaculada Concepció. La Candelària i l'Adelaida, filles de Joan Cardelús Ros (1891-1919) i de Dolors Carrera Roger (1859-1918), es van vestir com ens mostra la fotografia per assistir a algun acte de la festa.

La Candelària va néixer el 26 d'abril de 1893 a Olot i l'Adelaida el 28 de febrer de 1896, també a Olot. Eren la cinquena i la setena de vuit germans i les dues van morir molt jovenetes, als 21 anys. La mare Dolors va quedar molt afectada per la pèrdua de les dues filles i va morir poc després, el maig de 1918.

1904, PERE ORÓ PLA (1898-1904) i LA FILLA CATERINA

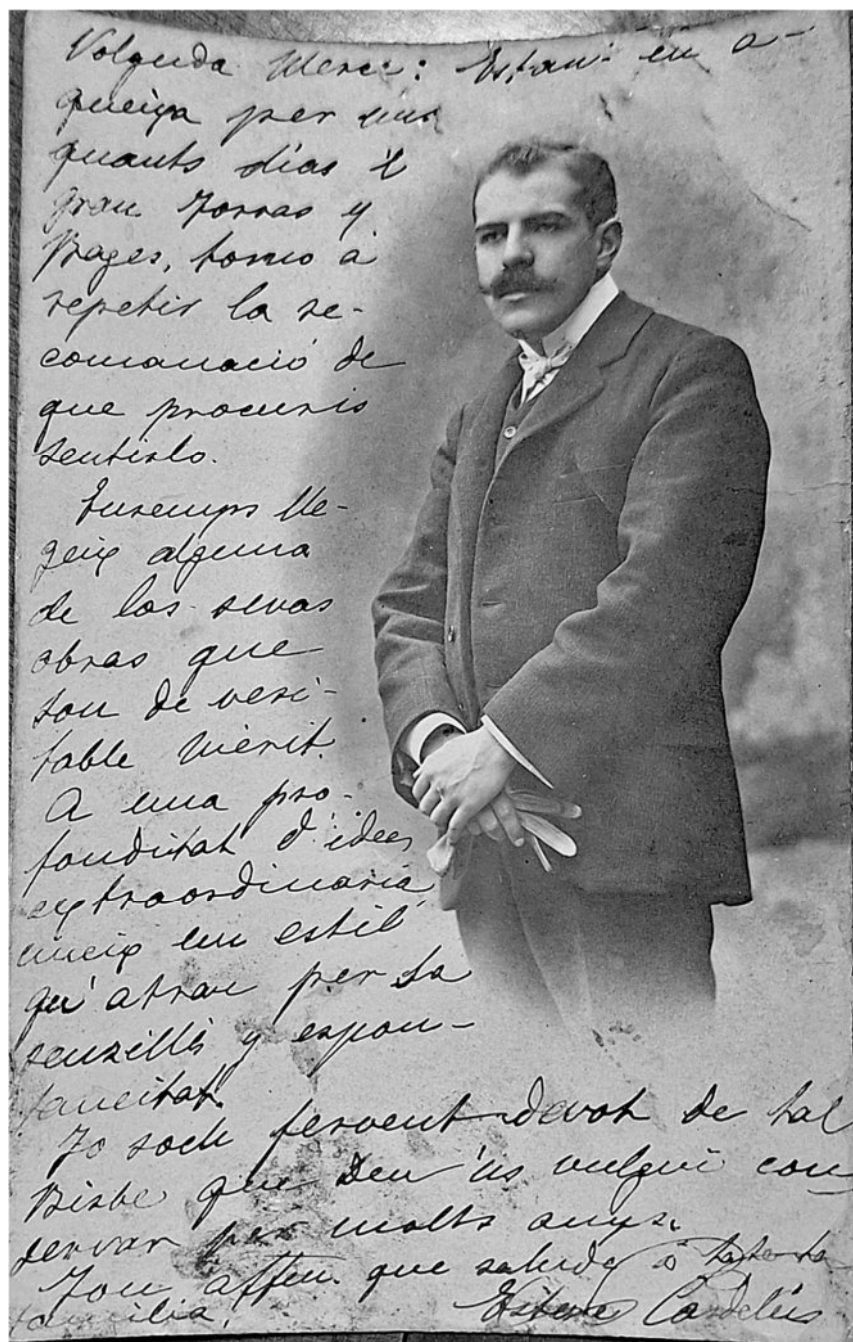
En Pere va néixer a Olot el 10 de juny de 1860. Era fill de Martí Oró Casadesús nascut a Estiula i de Caterina Pla Iglesias d'Olot. A la fotografia que es devia fer poc abans de morir en Pere, està amb la seva filla gran, la Caterina.

Va treballar a la botiga de drogues i pastisseria de la família i també es va dedicar amb devoció a la poesia. Es va casar a Olot el 16 de febrer de 1892 amb Felicitat Cardelús Giralt (1871-1926) nascuda a Olot. La Felicitat era filla de l'Esteve Cardelús Noguer (1816-1892) i la seva segona esposa, Magdalena Giralt Paulí (1828-1891).

En Pere i la Felicitat van tenir 5 fills:

- Martí (1894-1899)
- Caterina (1896-1975) soltera
- Antonino (1898-1988) casat el 1924 amb Teresa Clot Campmany
- Joaquina (1901-1970) soltera
- Tomàs (1902-1958) casat el 1935 amb Rosa Bonet Giralt

En Pere va morir a Olot el 18 de juny de 1904 encara ben jove. Havia escrit un gran nombre de poemes que el seu net Francesc va recopilar l'any 1998 en un llibre que té més de 180 pàgines

ca1905, ESTEVE CARDELÚS CARRERA (1882-1929)

Carta postal de l'Esteve a la Mercè Dalfó Morer. Deu ser de poc abans de casar-se amb la Mercè però també podria ser de poc després.

A la carta recomana a la Mercè anar a escoltar al bisbe Josep Torras i Bages tot aprofitant una visita. L'Esteve mostra una gran admiració pel bisbe a qui semblaria que coneix personalment.

ca1905, LES GERMANES CARDELÚS GIRALT

No podem precisar la data de la fotografia però ha de ser al voltant de 1905. Hi ha d'esquerra a dreta la Francisca (1860-1942), la Magdalena (1859-1915) i la Felicitat (1871-1926). Són 3 dels 12 fills d'Esteve Cardelús Noguer, 2 amb Caterina Ros i 10 amb Magdalena Giralt. Les dues nenes son filles de la Felicitat, la Caterina Oró Cardelús (1896-1975) i la Joaquina (1901-1970).

- La Magdalena es va casar amb Guillem Castellà (1856-1922) i van tenir 5 fills.
- La Francisca es va casar amb Ramon Déu (1862-1936) i no van tenir fills.
- La Felicitat es va casar amb Pere Oró (1860-1904) i van tenir 5 fills.

La Caterina i la Joaquina Oró no es van casar.

ca1906, FRANCISCA CARDELÚS GIRALT (1860-1942) i FAMÍLIA

Una trobada familiar al voltant de 1906, d'esquerra a dreta i de dalt a baix hi ha:

- Magdalena Cardelús Costa (1881-1973) filla de Josep M. Cardelús Giralt, germà de la Francisca
- Mercedes Rosal, una amiga
- Francisca Cardelús Giralt
- Assumpció Rosal, una amiga
- Assumpció Deu, possible cunyada de la Francisca
- Esteve Cardelús Costa (1879-1963) fill de Josep M. Cardelús Giralt
- Catalina Cardelús Costa (1883-1959) germana de l'Esteve i la Magdalena
- Teresa Cardelús Costa (1889-1978) també germana dels anteriors

La Francisca va néixer a Olot el 3 d'agost de 1860. Era la setena de dotze germans, filla de la segona esposa de l'Esteve Cardelús Noguer (1816-1892), la Magdalena Giralt Paulí (1828-1891).

La Francisca es va casar el 1886 a Olot amb Ramon Deu Pinós nascut a Riudaura (1862-1936). No van tenir fills i en Ramon va morir assassinat durant la guerra. La Francisca va morir el 1942 a Olot als 81 anys.

1906, MAGDALENA CARDELÚS COSTA (1881-1973)

És la fotografia de boda de la Magdalena i en Joaquim Matas Pagès. Es van casar a Sant Celoni el 16 d'octubre de 1906.

La Magdalena va néixer a Sant Celoni el 13 de juliol de 1881. Era la segona dels nou fills del metge celoní Josep Maria Cardelús Giralt (1853-1930), nascut a Olot, i de la Teresa Costa Coll (1856-1955) nascuda a Pineda de Mar.

En Joaquim Matas va néixer a Hostalric el 13 de març de 1866. Era fill de Pau Matas Pica (1815-1882) de Malgrat i d'Anna Pagès Farré (1821-?) d'Arbúcies. Després de casar-se van anar a Argentina on van obrir una joieria però poc després van canviar de plans i van tornar.

La Magdalena i en Joaquim van tenir 4 fills:

- Anna (1908-1962), es va casar amb Salvador Cabestany i van residir a Argentina.
- Montserrat (1909-1941), no es va casar.
- Teresa (1911-2002), es va casar amb Benet Fornells Sala.
- Maria Mercè (1919-2006), no es va casar

1907, CATALINA CARDELÚS COSTA (1883-1959)

La Catalina va néixer a Sant Celoni el 26 de desembre de 1883. Era la tercera dels nou fills del metge celoní Josep Maria Cardelús Giralt (1853-1930), nascut a Olot, i la Teresa Costa Coll (1856-1955) nascuda a Pineda de Mar.

Es va casar el 1920 amb Rafael Borràs (1877-1959) i no van tenir fills. En Rafael havia nascut a Reus i treballava al magatzem "El Barato" situat a pocs metres del mercat de Sant Antoni de Barcelona.

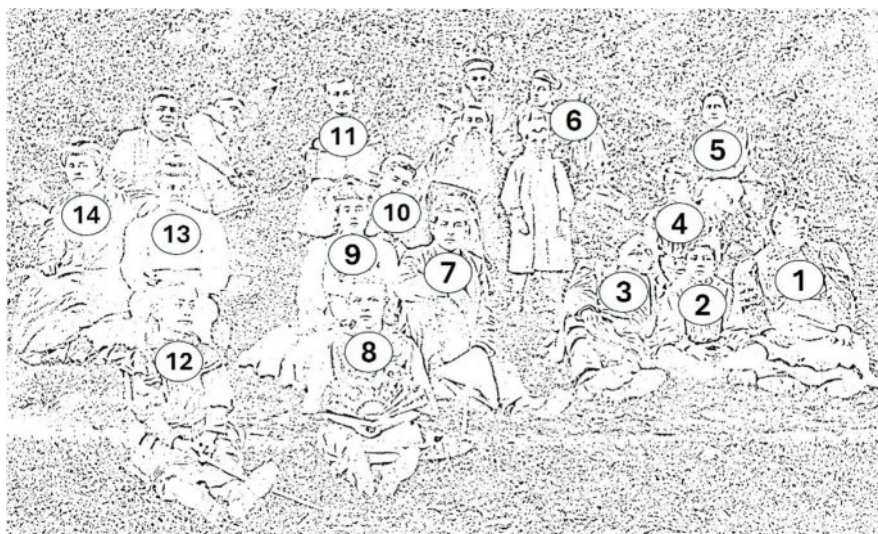
Va morir a Barcelona el 22 d'abril de 1959.

ca1907, JOAN CARDELÚS ROS (1850-1919) i família

La foto està feta al voltant de 1907 possiblement a l'entorn de l'hostal de la Corda a Riudaura, propietat de la família Cardelús.

Hi ha en Joan Cardelús Ros (3) i la seva esposa Dolors Carrera Roger (1) amb els seus fills, en Carles (7), en Miquel (10), en Josep Maria (6), la Candelaria (4), en Conrad (2) i l'Adelaida (8). Només hi falta el gran, l'Esteve que era a Munic. També hi ha les germanes d'en Joan, la Francisca (13) i la Felicitat (14), l'esposa d'en Carles, la Carme Barcons Serrallach (9), la cosina dels nens Catalina Oró Cardelús (12) i el mossèn Lluís Sellarés (11). També hi ha l'Assumpta Deu Plana (5) que devia ser amiga d'en Josep Maria.

1908, MAGDALENA CARDELÚS COSTA (1881-1973)

A la foto, feta a Buenos Aires, la veiem amb la seva filla gran, l'Anna Matas Cardelús

La Magdalena va néixer a Sant Celoni el 13 de juliol de 1881. Era la segona dels nou fills del metge celoní Josep Maria Cardelús Giralt (1853-1930), nascut a Olot, i la Teresa Costa Coll (1856-1955) nascuda a Pineda de Mar.

Es va casar el 1906 amb Joaquim Matas (1866-1922). Poc després de casar-se van anar a Buenos Aires on van obrir una joieria molt modernista. Allà va néixer l'Anna el 17 d'agost de 1908. Van deixar algú a càrrec de la joieria i van tornar a Barcelona a temps pel naixement de la segona filla, la Montserrat. Després del naixement de la tercera filla, la Teresa, en Joaquim van tornar el novembre de 1911 a Buenos Aires, possiblement per tancar afers relacionats amb la joieria. En Joaquim i la Magdalena pretenien quedar-se a l'Argentina, on van obrir un negoci i tenir una filla, però per algun motiu van canviar de plans.

Després de la mort d'en Joaquim el 1922, la Magdalena es va casar en segones núpcies el 1925 amb Lluís Arteaga. Va morir a Barcelona el 15 de juliol de 1973 als 92 anys.

ca1908, FELICITAT CARDELÚS GIRALT (1871-1926) i FILLS

D'esquerra a dreta de la fotografia hi ha l'Antonio, en Tomàs, la Felicitat, la Caterina i la Joaquina. La Felicitat va néixer a Olot el 22 de febrer de 1871. Era la petita dels deu fills de l'Esteve Cardelús Noguera (1816-1892) i de la Magdalena Giralt Paulí (1828-1891) tots dos nascuts també a Olot.

La Felicitat es va casar a Olot amb Pere Oró Pla (1860-1904) el 1892 i van tenir cinc fills:

- Martí (1894-1899)
- Caterina (1896-1975) no es va casar
- Antonino (1898-1988) casat amb Teresa Clot el 1924 amb sis fills
- Joaquina (1901-1970) no es va casar
- Tomàs (1902-1958) casat amb Rosa Bonet el 1935 amb tres fills

La Felicitat va morir a Olot l'11 de març de 1926 als 55 anys.

1909, JOAN CARDELÚS DALFÓ (1908-1981)

A la fotografia veiem en Joan poc després de néixer amb els pares Esteve Cardelús Carrera i Mercè Dalfó Morer. En Joan era el segon dels seus 7 fills. La germana gran, la Pilar, va morir quan només tenia dos anys.

El pare Esteve va néixer a Olot el 8 de maig de 1882. Era el fill gran d'en Joan Cardelús Ros i la Dolors Carrera Roger que van tenir 7 fills més. Era doctor en farmàcia i va regentar la farmàcia familiar d'Olot. Va ser diputat de la Mancomunitat de Catalunya i posteriorment va ser vicepresident de la Diputació de Girona. Va morir a Olot el 6 de gener de 1929.

La Mercè va néixer el 21 d'abril de 1878 a Figueres. Era filla d'Artur Dalfó Castelló i Francisca Morer Lacot. Es va casar amb l'Esteve a Figueres el 26 de setembre de 1906.

En Joan va néixer a Olot el 27 de juliol de 1908. Va estudiar farmàcia i com primogènit dels Cardelús va regentar la farmàcia familiar. Es va casar el 15 de maig de 1942 a Girona amb l'Àngels Busquets Ferran. Van tenir una filla, la Maria Carme, que va continuar a la farmàcia Cardelús d'Olot.

1909, JOSEP M. CARDELÚS GIRALT (1853-1930) i FILLS

Aquesta és de les poques fotos que tenim la data exacta en que es va fer, el diumenge 25 d'abril de 1909. Està feta en el pati de can Cardelús a Sant Celoni.

D'esquerra a dreta hi ha en Josep Maria (1853-1930) i alguns dels seus fills: Catalina Cardelús Costa (1883-1959), Carmen (1898-1993), Josep Maria (1885-1974), Remei (1896-1979) i Teresa (1889-1978).

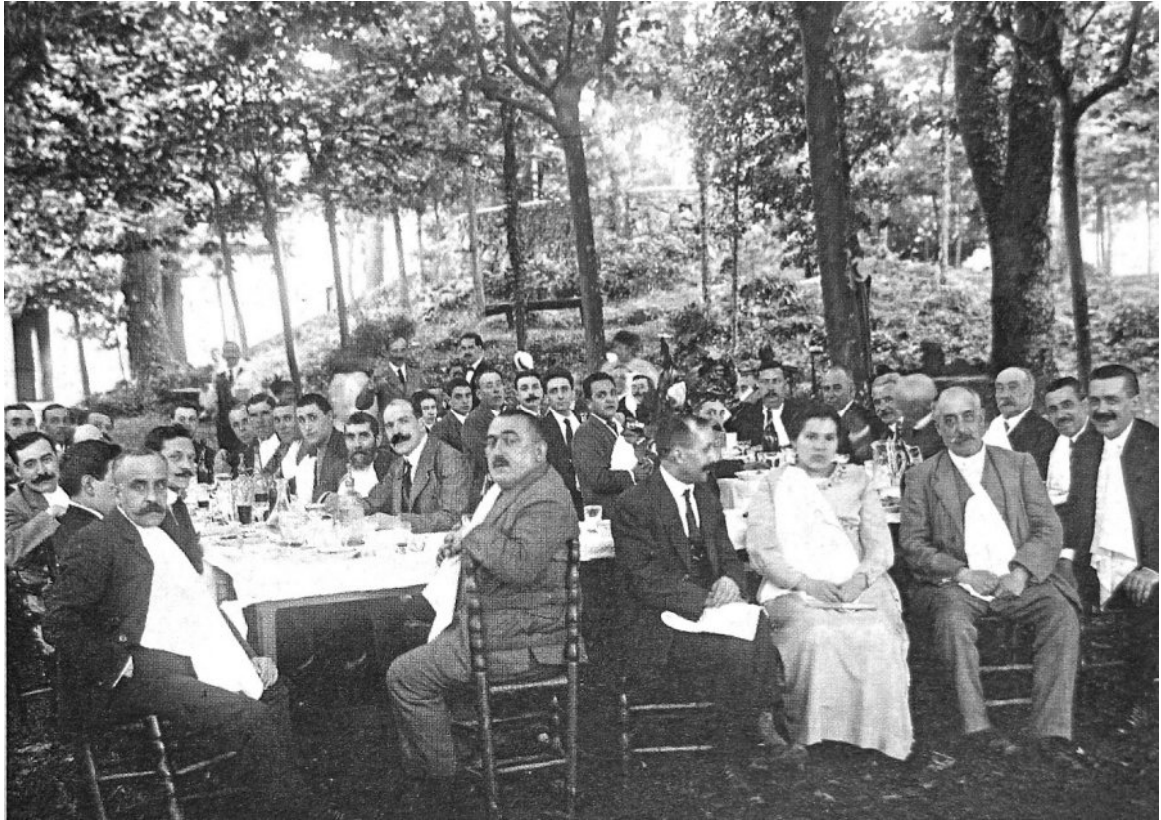
En Josep Maria va néixer l'1 d'agost de 1853 a Olot. Era el primer fill de les segones núpcies de l'Esteve Cardelús Noguer (1816-1892) amb Magdalena Giralt (1828-1891). Va estudiar medicina i amb 23 anys va aconseguir una plaça a Sant Celoni. Es va casar amb la Teresa Costa (1856-1955) de Pineda.

A Sant Celoni vivia al carrer Major a la casa de can Baltasar que després va ser coneguda com can Cardelús. En Josep Maria va morir a Sant Celoni el 6 d'abril de 1930.

ca1910, CANDELÀRIA CARDELÚS CARRERA (1893-1915)

La Candelària era la cinquena filla de Joan Cardelús Ros (1891-1919) i de Dolors Carrera Roger (1859-1918). Va néixer a Olot el 26 d'abril de 1893. Com la seva germana petita Adelaida, va morir molt jove, el 18 de gener de 1915 quan només tenia 21 anys.

1910, ESTEVE CARDELÚS CARRERA (1882-1929)

La fotografia és del dinar de la Unió Comercial d'Olot en el restaurant de la Font Moixina el 1910. L'Esteve, amb el seu característic bigoti, és el segon de la part dreta de la taula. Sabem que va ser president de l'associació però no en tenim més detalls.

La Unió Comercial era una agrupació de comerciants d'àmbit nacional que localment tenia la seu social en una casa de la plaça Móra. Hem trobat referències a moltes iniciatives de l'associació: drets d'entrada del sabó, el monopoli de la sal, revisió de pesos i mides, recaptació de consums, drets d'inspecció de la llet, canvi d'horari dels trens, entre molt d'altres. També va ser un dels principals promotors de l'elaboració d'un projecte, el 1934, per construir una piscina pública a la ciutat, que mai no es va fer.

La Font Moixina és un dels restaurants amb més història de la Garrotxa. Va començar la seva activitat el 1890 en una masia reconvertida a restaurant.

ca1910, JOAN CARDELÚS ROS (1850-1919)

Fotografia d'en Joan possiblement a l'hostal de la Corda. Al seu costat s'endevina un nen i n'hi ha un altre enfilat al darrera. Desconeixem qui poden ser.

En Joan Cardelús Ros va néixer a Olot el 13 de juliol de 1850. Era el segon fill d'Esteve Cardelús Noguer i el gran d'entre els nois. La mare d'en Joan, la Caterina Ros Nespleda, va morir quan en Joan només tenia un any. El pare es va tornar a casar amb Magdalena Giralt Paulí amb la que va tenir 10 fills més.

Es va casar amb Dolors Carrera Roger i van tenir vuit fills. Va morir el 24 de setembre de 1919 a Riudaura, a l'hostal de la Corda.

1910, ANTONINO ORÓ CARDELÚS (1898-1988)

L'Antonino va néixer a Olot el 10 d'octubre de 1898. Era fill de Pere Oró Pla i de Felicitat Cardelús Giralt, tots dos també nascuts a Olot. La mare era la filla petita de l'Esteve Cardelús Noguer. En Pere i la Felicitat varen tenir cinc fills i l'Antonino era el tercer.

Va ser molt aficionat al futbol i després de jugar en diferents equips va formar part del consell directiu de l'Olot FC. Tant abans com després de la guerra civil va entrar a formar part de l'Ajuntament d'Olot com a representant del sector tradicionalista. Durant la guerra va fugir a Sant Sebastià per evitar represàlies de les esquerres revolucionàries. Del 1940 al 1944 va presidir el Centre Catòlic d'Olot.

El 14 de novembre de 1924 es va casar a Granollers amb Teresa Clot Campmany (1903-1996). Van tenir 6 fills: Isabel, Felicitat, Caterina, Montserrat, Camila i Francesc.

L'Antonino va morir a Barcelona l'1 de febrer de 1988.

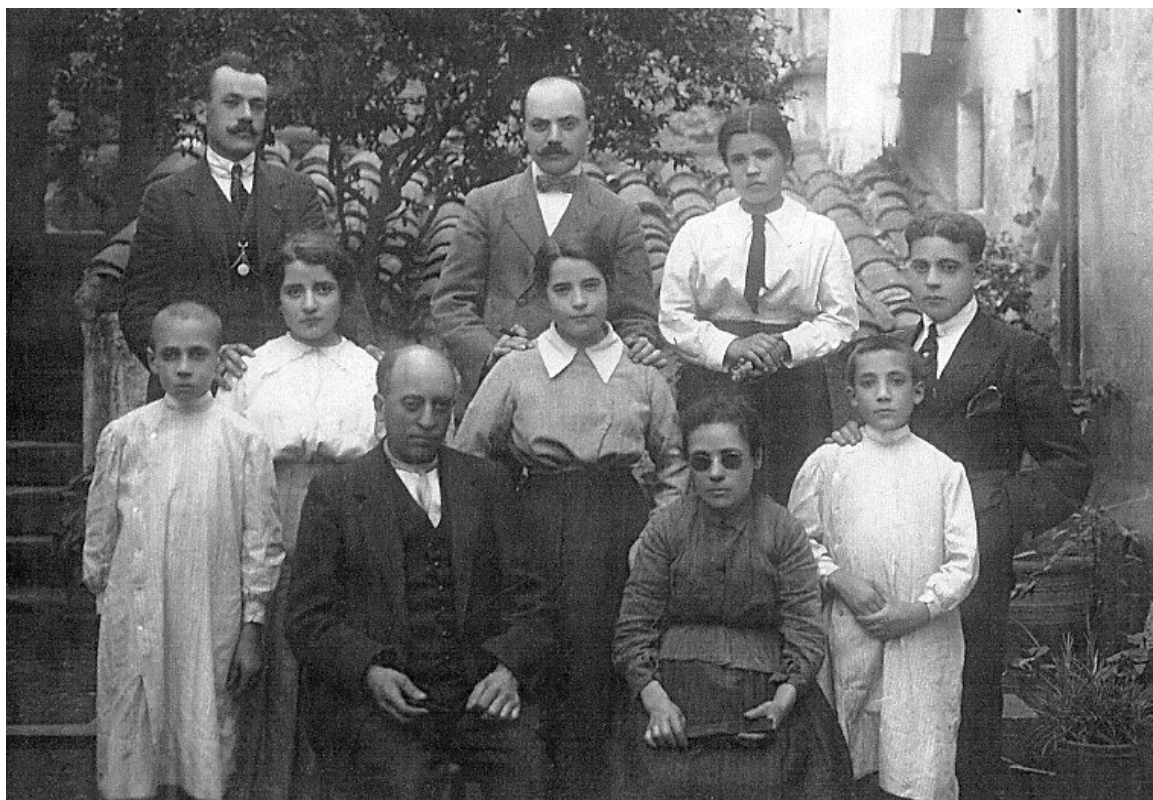

1911, JOSEP MARIA CARDELÚS GIRALT (1853-1930) i FAMÍLIA

A la fotografia veiem part de la família Cardelús Costa. Hi falten els dos fills grans, l'Esteve (1879-1963) i la Magdalena (1881-1973). Tampoc no hi ha dos fills que van morir quan només tenien un any, en Ricard (1890-1892) i la Joana (1893-1895).

D'esquerra a dreta hi ha:

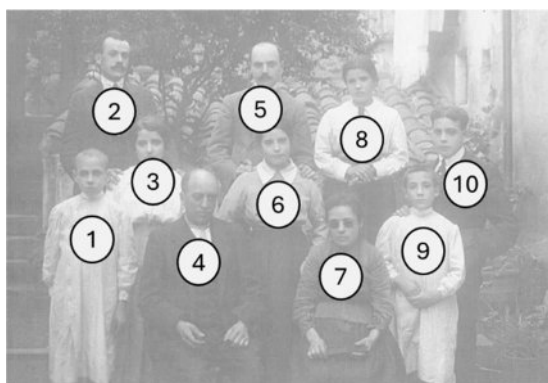
- Josep Maria (1885-1974), gemòleg que es va casar amb Mercè Jaunseràs Conejo.
- Carmen (1898-1993), casada el 1922 amb Santiago Altés Roig.
- Catalina (1883-1959), casada el 1920 amb Rafael Borràs Solé.
- La mare Teresa Costa Coll (1856-1955).
- Maria del Remei (1896-1979), monja adoratriu.
- El pare Josep Maria (1853-1930).
- Teresa (1889-1978), no es va casar.

ca1912, MAGDALENA CARDELÚS DRASSAIRE (1861-1940) i FAMÍLIA

La Magdalena va néixer a Olot el 12 d'abril de 1861. Era la cinquena dels sis fills de Joan Cardelús Noguer (1826-1882) i Rosa Drassaire Collell (1820-a1882). L'oncle de la Magdalena, l'Esteve Cardelús Noguer va fundar la farmàcia Cardelús d'Olot.

Es va casar el 1887 a Olot amb Joaquim Sellas Riera (1860-1932), fuster també nascut a Olot. Van tenir 10 fills, dos van morir molt petits i els altres els veiem a la fotografia feta al voltant de 1912.

A la fotografia hi podem trobar: (1) Lluís (1902-a1940), (2) Esteve (1889-1968), (3) Assumpció (1898-1986), (4) el pare Joaquim Sellas, (5) Manel (ca1888-1936), (6) Concepció (1896-1993), (7) la mare Magdalena, (8) Dolors (1894-1970), (9) Ramon (1903-1933) i (10) Joan (1891-1968).

1912, JOAN SELLAS CARDELÚS (1891-1967)

La fotografia de 25 de juliol de 1912 és de l'acte de benedicció de l'enssenya del Requeté Jaumista d'Olot a la capella de la Salut de la Moixina. En primer terme, d'esquerra a dreta, el padrí de l'acte, Josep M. Bonmatí, fill del cap provincial del partit; Joan Sellas; mossèn Enric Coldecarrera; Matias Castañer, i la padrina de l'acte, Rosa Llosas, filla del diputat olotí a Corts Pere Llosas.

En Joan va néixer el 3 de desembre de 1891 a Olot. Era fill de Joaquim Sellas Riera i de Magdalena Cardelús Drassaire. Era el quart de 10 germans i de petit va treballar a la fusteria del pare. El 1919 es va casar amb Manuela Ventolà Plana, natural de Riudaura, i van tenir dos fills, en Miquel i la Montserrat que va morir molt petita.

Era carlista per tradició familiar i molt religiós. Va treballar a la fàbrica d'imatges religioses de can Mató i el seu principal llegat va ser la seva implicació en el projecte d'una escola d'educació especial per a nens discapacitats. El patronat que la va gestionar va portar el seu nom: *Patronat Joan Sellas Cardelús d'Olot i Comarca*.

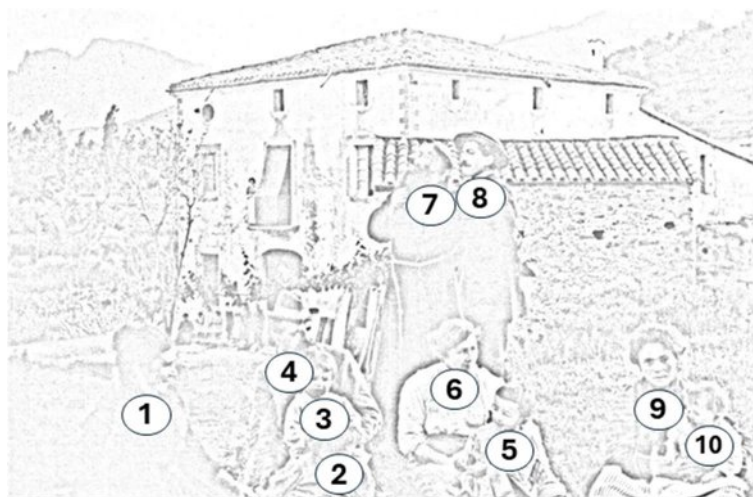
En Joan va morir a Olot el 23 de desembre de 1968.

ca1913, ESTEVE CARDELÚS CARRERA (1882-1929) I FAMÍLIA

Aquesta és la única foto que hem trobat de l'Hostal de la Corda, la propietat de la família Cardelús a Riudaura. Aquest hostal és famós perquè el 26 de març de 1875 hi va tenir lloc una reunió que va posar fi a la tercera guerra carlina. Es van trobar el capità general de Catalunya Arsenio Martínez-Campos, cap de l'exèrcit liberal i Francesc Savalls, el cap de les forces carlines.

Hi ha l'Esteve Cardelús Carrera (4) i la seva esposa Mercè Dalfó Morer (6) amb el seus fills Joan (5), Maria Dolors (2), Carles (3) i Montserrat (10). També hi podem veure la mare de l'Esteve, la Dolors Carrera Roger (1) i un germà, en Carles Cardelús Carrera (8). També hi ha un capellà amic de la família (7) i una possible mainadera (9).

1913, GERMANES MATAS CARDELÚS

A la foto hi ha, d'esquerra a dreta, l'Anna, la Teresa i la Montserrat Matas Cardelús. Hi falta la Maria Mercè que encara no havia nascut. Són filles d'en Joaquim Matas Pagès i de la Magdalena Cardelús Costa.

L'Anna va néixer el 17 d'agost de 1908 a Buenos Aires. Es va casar el 23 de maig de 1935 a Barcelona amb Salvador Cabestany Carreras (1903-1991). Després de casada va anar a viure a Buenos Aires on va morir anys més tard, el 25 de gener de 1962. L'Anna i en Salvador van tenir 5 fills: Carles, Fernando, Montserrat, Anna i Maria Isabel.

La Montserrat va néixer el 31 de maig de 1909 a Barcelona. No es va casar i va morir joveneta, als 32 anys, el 15 de setembre de 1941.

La Teresa va néixer el 17 de juny de 1911 a Barcelona. Es va casar l'11 de novembre de 1932 a Barcelona amb Benet Fornells Sala (1906-1992). Van tenir 9 fills: Joaquim Maria, Maria Núria, Josep Maria, Jordi, Albert, Maria Teresa, Montserrat, Mercè i Roser. La Teresa va morir a Barcelona el 19 de desembre de 2002.

La germana que falta a la foto, la Maria Mercè, va néixer a Barcelona el 30 de gener de 1919. No es va casar i va morir als 87 anys a La Garriga el 28 de juny de 2006.

1913, ESTEVE CARDELÚS CARRERA (1882-1929)

Retrat de la junta fundadora de la delegació olotina de la Creu Roja. D'esquerra a dreta, asseguts: el vicepresident Candi Agustí, el president Josep M. de Garganta i Josep Castellón. Drets: Jaume Tenas, Esteve Cardelús, Josep M. Masramon, Joan Prat, Joan Josep Caminals i Ignasi Pagès.

L'Esteve va néixer a Olot el 8 de maig de 1882. Era el fill gran d'en Joan Cardelús Ros i la Dolors Carrera Roger. Després d'acabar el batxillerat a Olot va cursar estudis de Farmàcia a les universitats de Barcelona i de Madrid. Parlava diverses llengües, entre les quals l'alemany, i el 1907 va viatjar a Munic per cursar estudis especialitzats d'anàlisi químic a la Politècnica de la ciutat alemanya.

Després d'obtenir el doctorat, l'Esteve va retornar a Olot, on va regentar la farmàcia familiar situada al carrer Bellaire número 10. Va ser inspector farmacèutic municipal i l'any 1920 el van designar subdelegat de Farmàcia pel partit d'Olot i la comarca. També va ser capità de la Creu Roja. Va morir a Olot el 6 de gener de 1929.

ca1913 JOAQUIMA ORÓ CARDELÚS (1901-1970) i TOMÀS (1902-1958)

La Joaquina i en Tomàs eren els fills petits d'en Pere Oró Pla (1860-1904) i la Felicitat Cardelús Giralt (1871-1926). En Pere era botiguer i poeta i la Felicitat era la filla petita d'Esteve Cardelús Noguer, també botiguer d'Olot.

La Joaquina va néixer a Olot el 9 de maig de 1901. No es va casar i es va quedar a la casa familiar on va portar el negoci amb la seva germana gran Caterina.

En Tomàs també va néixer a Olot, l'1 d'octubre de 1902. Va treballar a l'Ajuntament d'Olot on va ser cap del negociat. També va ser representant de companyies d'assegurances. Es va casar a Olot amb Rosa Bonet Giralt el 14 de setembre de 1935 i van tenir 3 fills:

- Maria del Tura (1937-2017), casada amb Salvador Català Camós (1935-2022)
- Margarida (1939-1964), casada amb Roger Sunyer Costa (1936)
- Felicitat (1947-2017)

En Tomàs va morir d'accident de circulació el 30 de desembre de 1958.

1913 ESTEVE CARDELÚS CARRERA (1882-1929)

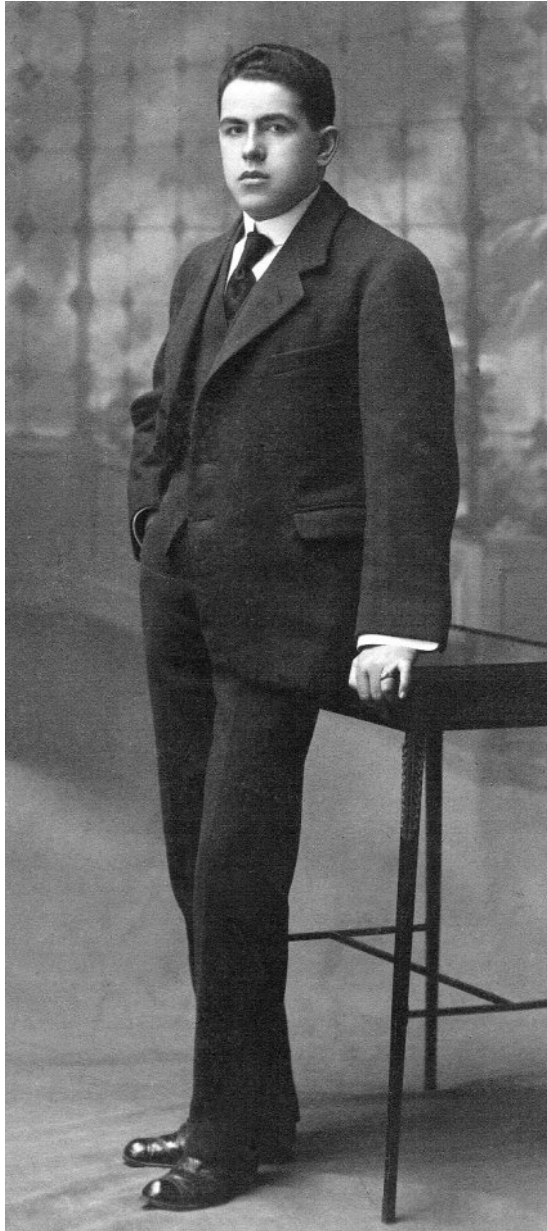
Una imatge molt artística i poc habitual per l'època en que es va fer. La fotografia està feta en uns camps molt a prop de l'hostal de la Corda, propietat de la família Cardelús. Al fons a la dreta podem veure la muntanya de Santa Magdalena, el Puigsacalm.

Tant sols podem identificar a l'Esteve, dret amb barret. Imaginem que la resta són la seva família, l'esposa i quatre dels seus fills, la dida i un capellà que no coneixem.

L'Esteve es va casar amb Mercè Dalfó Morer a Figueres el setembre de 1906. La Mercè, filla d'Artur Dalfó de Figueres i Francesca Morer de Camprodon havia nascut a Figueres l'abril de 1878. L'Esteve i la Mercè van tenir 7 fills:

- Pilar Cardelús Dalfó (1907-1909), ja havia mort quan es va fer la foto.
- Joan (1908-1981), el primogènit que va seguir a la farmàcia
- Maria Dolors (1910-1993), casada amb Pius Torrent
- Carles (1911-1977), farmacèutic casat amb Isabel Aranda
- Montserrat (1912-2006), casada amb Pere Bretcha
- Artur (1914-1981), advocat casat amb Mercedes Muñoz-Seca
- Pilar (1919-2005). Casada amb Emili Fàbrega.

Els dos darrers encara no havien nascut quan es va fer la foto.

ca1915, MIQUEL CARDELÚS CARRERA (1890-1981) i JOAQUIMA CROS SAUQUER (1892-1973)

Imaginem que aquestes fotografies d'estudi es devien fer abans de casar-se. En Miquel va néixer el 3 de gener de 1890 a Olot. Era fill de Joan Cardelús Ros (1850-1919) i de Dolors Carrera Roger (1859-1918). La Joaquina va néixer el 12 de març de 1892 a Barcelona i desconeixem la seva filiació.

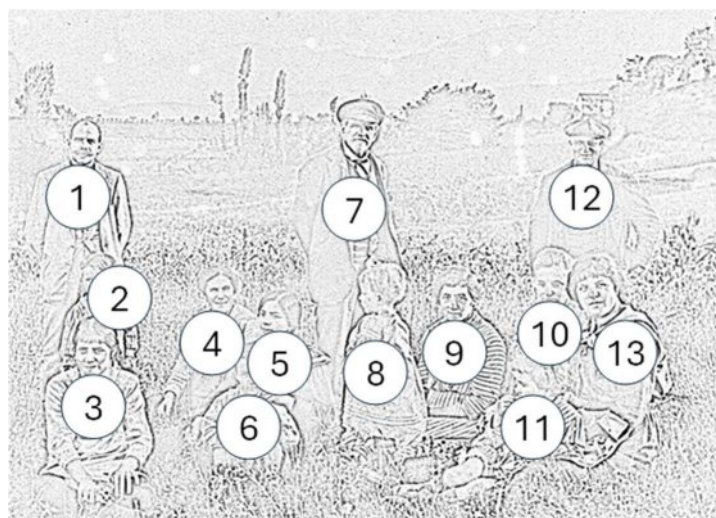
En Miquel i la Joaquina es van casar a Badalona el 21 de setembre de 1916 i no van tenir fills. La Joaquina va morir a Badalona als 80 anys i en Miquel va morir també a Badalona als 91 anys

ca1915, JOAN CARDELÚS ROS (1850-1919) I FAMÍLIA

La foto està feta al voltant de 1915 a l'entorn de l'hostal de la Corda de Riudaura, propietat de la família Cardelús.

Hi ha en Joan Cardelús Ros (7) i la seva esposa Dolors Carrera Roger (4) amb el seu fill gran, l'Esteve Cardelús Carrera (1). També hi ha l'esposa de l'Esteve, la Mercè Dalfó Morer (9) i quatre dels seus fills, en Joan (6), la Maria Dolors (11), en Carles (2) i la Montserrat (8).

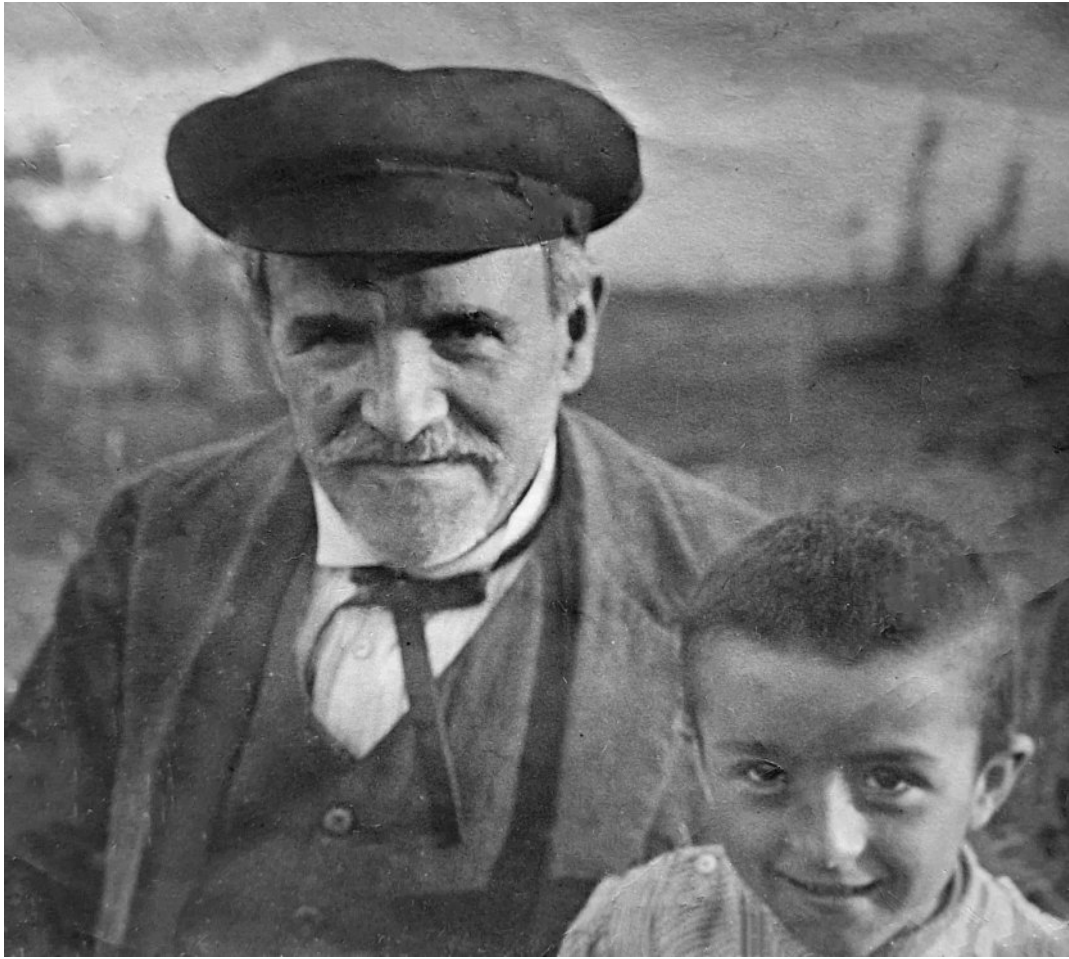

ca1916, MONTSERRAT PONS FRIGOLA (1894-1941)

La fotografia està feta a can Lleonart, una propietat de la família Pons a Santa Fe del Montseny. La Montserrat va néixer a Arbúcies el 27 de juny de 1894. Era filla de Joaquim Pons Frigola i de Carme Frigola Saleta.

La Montserrat es va casar el 1923 amb Josep Maria Cardelús Carrera d'Olot i van tenir 6 fills. En aquest àlbum podeu trobar més endavant una foto del casament. La Montserrat va morir a Arenys de Mar el 7 de novembre de 1941.

El pare Joaquim era propietari de can Pons d'Arbúcies, un important mas d'explotació forestal. A finals del segle XIX va comprar terrenys a Santa Fe del Montseny i hi va edificar la torre de can Lleonart, la casa d'estiueig de la família. Molts anys després, el seu net Joaquim Pons Torrent va ser el darrer propietari i la va vendre a la Diputació de Barcelona. El 1978 la Diputació va obrir un equipament pedagògic a la torre de can Lleonart. Va ser la primera escola de natura de l'estat espanyol.

ca1916, JOAN CARDELÚS ROS (1850-1919) i JOAN CARDELÚS DALFÓ (1908-1981)

L'avi Joan Cardelús amb el seu net retratats possiblement a l'hostal de la Corda. El nen havia nascut el 1908 i per això pensem que la foto pot ser dels voltants de 1916.

L'avi Joan va ser el primer farmacèutic de la família. A la farmàcia d'Olot el van succeir el seu fill gran Esteve Cardelús Carrera i el fill gran d'aquest, en Joan Cardelús Dalfó, el petit que veiem a la fotografia. L'avi es va casar amb Dolors Carrera Roger i van tenir vuit fills.

En Joan Cardelús Dalfó va néixer a Olot el 27 de juliol de 1908. Era fill de l'Esteve Cardelús i de Mercè Dalfó Morer. La germana gran, la Pilar, va morir als dos anys i en Joan es va convertir amb el gran de sis germans. Va estudiar farmàcia i va regentar el negoci familiar d'Olot. En Joan es va casar amb l'Àngels Busquets Ferran i van tenir una filla, la M.Carmen Cardelús Busquets, l'actual pubilla de la família.

ca1917, GERMANES CARDELÚS COSTA, TERESA, REMEI I CARMEN

En Josep Maria Cardelús Giralt (1853-1930), nascut a Olot i metge a Sant Celoni, i la Teresa Costa Coll (1856-1955) de Pineda de Mar van tenir 9 fills. A la foto veiem tres de les filles, d'esquerra a dreta:

La Teresa va néixer a Sant Celoni el 12 de març de 1889. No es va casar mai i va morir als 89 anys a Sant Celoni.

La Remei va néixer a Sant Celoni el 20 de febrer de 1896. Ella i la seva germana petita, la Carmen, es van enamorar del mateix jove, en Santiago Altés. Com que el jove va triar la Carmen, va decidir fer-se monja adoratriu. Va ser Superiora de diferents convents. Va morir a Girona el 10 de novembre de 1979.

La Carmen va néixer a Sant Celoni el 5 d'abril de 1898. Es va casar el 1922 amb el químic Santiago Altés Roig amb qui va tenir 5 fills. En Santiago treballava a la fàbrica de la llet de Sant Celoni, la Sila. El 1924 va comprar una farmàcia a Santa Coloma de Gramenet i la família hi va anar a viure. La Carmen va morir en aquesta localitat el 5 d'agost de 1993.

ca1918, ÀNGELS BUSQUETS FERRAN (1909-2009)

L'Àngels va néixer a Olot el 6 de maig de 1909 i era filla de Francisco Busquets Petit de Girona i de Neus Ferran de Sagrera, nascuda a Sant Feliu de Guíxols. Es va casar amb Joan Cardelús Dalfó el 1942 i va tenir una filla, la Maria Carme Cardelús Busquets.

Tenia molt bones dots artístiques per la pintura però ho va anar deixant quan es va casar i es va fer càrrec del negoci d'adrogueria dels Cardelús a Olot. Encara que delicada de salut va poder celebrar els 100 anys en una emotiva festa familiar en la que va rebre l'homenatge de la Generalitat i l'Ajuntament d'Olot.

L'Àngels va morir a Olot el 23 d'agost de 2009.

1918, ANTONINO ORÓ CARDELÚS (1898-1988)

El futbol va arribar a Olot a principis del segle XX i, amb el suport de Joan Gamper, el 1912 es va fundar l'Olot Deportivo, primer equip organitzat de la ciutat. El 1921 va néixer l'Olot Football Club, que va unir les diferents entitats locals i es va consolidar al Camp de l'Estació amb els colors blaugranes. Després de la Guerra Civil, el règim franquista el va convertir en la Unión Deportiva Olot i li va imposar el color blanc, fins que el 1956 va recuperar el vermell i blau i va inaugurar l'Estadi Municipal. Amb la democràcia, el 1977, el club va recuperar el seu nom en català: Unió Esportiva Olot.

El Sporting Club Olot era un d'aquells clubs que van néixer a Olot la segona dècada del segle XX. A la imatge veiem l'equip de 1918. Els jugadors eren, de dalt a baix i de dreta a esquerra: Estruch, Capdevila, Bolós, Ventolà, Casas, Montanyola, Güell, Antonino Oró, Mir i Companys.

L'Antonino va néixer a Olot el 10 d'octubre de 1898. Era fill de Pere Oró Pla i Felicitat Cardelús Giralt, tots dos nascuts a Olot. Era molt aficionat al futbol. Va començar a jugar l'any 1912 amb el Novell Club i més tard va ingressar a l'Sport Club Olotí debutant-hi de porter. L'any 1918 va ser capità de l'Sporting Club. Quan va fer el servei militar, va ser destinat l'any 1921 a la guarnició d'Hostalric on va formar part de l'equip local jugant d'interior dret i va guanyar la Copa Girona. Una vegada llicenciat va jugar a l'Olot FC on va ser capità i davanter centre. Poc després ja va entrar a formar part del Consell Directiu de l'Olot FC on va estar durant molts anys.

ca1920, MIQUEL CARDELÚS CARRERA (1890-1981)

A la fotografia en Miquel està amb la seva esposa, la Joaquina Cros Sauquer. En Miquel va néixer a Olot el 3 de gener de 1890. Era el tercer fill del farmacèutic Joan Cardelús Ros i de Dolors Carrera Roger de Banyoles. En Miquel es va casar amb la Joaquina el 1916 a Badalona i no van tenir fills.

Va estudiar enginyeria industrial i ciències químiques i després d'un breu període a la càtedra d'Enginyers Industrials de Bilbao es va establir a Badalona on va viure la resta de la seva vida. Va ser un excel·lent tècnic i professor i va escriure nombroses obres de diversos continguts.

En Miquel va ser tinent d'alcalde de l'Ajuntament de Badalona i va rebre la medalla de plata de la ciutat per les nombroses obres de beneficència que va promoure. També va ser vocal del consell d'administració de la Caixa de Pensions.

Va morir a Badalona el 1981 a l'edat de 91 anys.

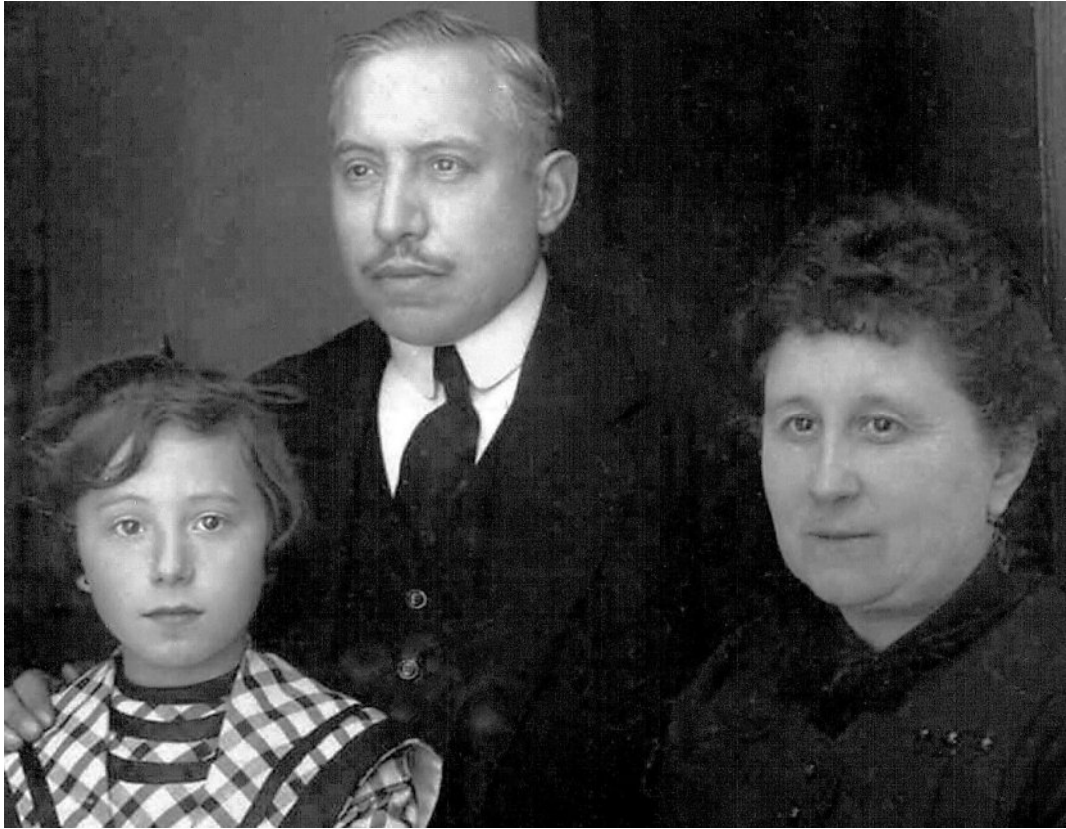

ca1920, JOSEP MARIA CARDELÚS GIRALT (1853-1930)

La fotografia, feta a Olzinelles al voltant de 1920, és d'una passejada d'en Josep Maria, al mig de la imatge, amb un personatge que no hem arribat a identificar però que segurament era un amic important del senyor Valls d'Olzinelles. El cotxe matrícula B1529 és de finals de 1913 però tampoc hem pogut identificar el seu propietari.

En Josep Maria va néixer a Olot i després d'estudiar medicina va trobar una plaça a Sant Celoni on va ser metge titular de la vila. El doctor Cardelús era molt amic de Pius de Valls i de Feliu (1865-1939), propietari de la masia de can Valls i de diferents propietats a Olzinelles. Vivia a Barcelona però passava temporades a la masia. Pius de Valls va ser diputat el 1909 i 1913 i va ser membre de la comissió de governació de la Diputació de Barcelona. Durant la dictadura de Primo de Rivera va presidir la Unió Patriòtica local i va rebre al dictador a Arenys de Mar.

Quan el senyor Valls, ja gran, no es trobava gaire bé demanava a en Josep Maria que anés a dormir a casa seva, a Olzinelles. Com que hi havia telèfon, ja el podien avisar si hi havia una urgència a Sant Celoni.

ca1920 ÀNGELS BUSQUETS FERRAN (1909-2009)

L'Àngels es va casar el 1942 amb el farmacèutic Joan Cardelús Dalfó. A la fotografia està amb els seus pares, en Francisco Busquets Petit i la Neus Ferran de Sagrera.

El pare Francisco va néixer al voltant de 1877 a Girona. Era fill de Joaquim Busquets Sancho i de Teresa Petit Vila que tenien una fonda a Girona. En Francisco era banquer a Girona. El 1913 va obrir la Banca Busquets i Llampart situada al carrer Ciutadans. Anys més tard, amb el nom de Banca Busquets, va traslladar l'oficina a la plaça Alfons XII. El 1922 es va associar amb Lluís Vergés i va constituir a Figueres la societat "Busquets i Vergés" que va actuar amb el nom comercial de Banc de Figueres. El 19 de març de 1923 va obrir una delegació de la Banca Busquets a Olot que poc després va ser absorbida per la Banca Arnús. La Banca Busquets va fer suspensió de pagaments el 1924 i el Banc de Figueres va continuar amb Lluís Vergés. En Francisco va morir a Girona el 6 de juny de 1929.

La Neus va néixer el 31 de desembre de 1868 a Sant Feliu de Guíxols. Era filla de Demetri Ferran Xirau i d'Elvira de Sagrera Casadesús que tenien una farmàcia a Figueras. Es va casar amb en Francisco el 8 de juny de 1907 a Sant Feliu i van tenir una filla, l'Àngels, nascuda a Olot el 6 de maig de 1909. La Neus va morir a Olot el 12 de novembre de 1962 als 93 anys.

ca1922, CARLES CARDELÚS CARRERA (1887-1966)

En Carles va néixer el 2 d'octubre de 1887 a Olot. Era fill d'en Joan Cardelús Ros natural d'Olot i de la Dolors Carrera Roger, nascuda a Banyoles.

Va ser advocat i secretari general de la Cambra de la Propietat Urbana de Barcelona. També va ser tinent honorari del cos jurídic militar.

El 16 d'abril de 1907 es va casar a Barcelona amb Carme Barcons Serrallach (1888-1976). La Carme va néixer a Barcelona i era filla de Miquel Barcons Pujol d'Olot i Josepa Serrallach Viñas de Sant Andreu. En Carles i la Carme van tenir 4 fills:

- Joan Maria (1908-1990) advocat i escriptor, casat amb Antònia Pujol Poch.
- Maria Lórda (1911-1975) no es va casar.
- Miquel (1916-1998) administrador de finques, no es va casar.
- Alfons (1923-2016), advocat, casat amb Maria de Balle Campassol. Autor de la història i l'arbre dels Cardelús.

1922, CARMEN CARDELÚS COSTA (1898-1993) i SANTIAGO ALTÉS ROIG (1894-1965)

La fotografia és del casament de la Carmen i està feta al pati de can Cardelús a Sant Celoni. La Carmen va néixer en aquesta vila el 5 d'abril de 1898. Era la filla petita del doctor Josep Maria Cardelús Giralt (1853-1930) i la Teresa Costa Coll (1856-1955). Es va casar el 5 de maig de 1922 a l'església de Sant Martí amb Santiago Altés Roig (1894-1965) i van anar de viatge de nuvis a Sevilla i Madrid en tren.

En Santiago era fill de Francesc Xavier Altés Alabart (1855-1926) i Maria Antònia Roig Mas (1860-1913). El seu pare havia fundat la impremta Altés el 1885. Va estudiar farmàcia i química i es va especialitzar en bacteriologia i derivats làctics. Va trobar feina com Director Tècnic a la Sila de Sant Celoni i allà va conèixer a la Carmen.

El 1924 van comprar una farmàcia a Santa Coloma de Gramenet i van anar a viure a aquesta població. En Santiago també tenia un laboratori a la mateixa farmàcia. Aquí va desenvolupar nombrosos productes i va registrar diverses patents entre d'altres la del primer iogurt dolç que es va fer al món.

La Carmen va morir a Santa Coloma el 1993 als 95 anys.

ca1922, TOMÀS ORÓ CARDELÚS (1902-1958)

En Tomàs, a l'esquerra de la fotografia, està amb la seva mare Felicitat Cardelús i el seu germà Antonino, dret a dalt. Desconeixem qui són el nen i la dona de la dreta.

L'Antonino era molt aficionat al futbol i va jugar amb diferents equips d'Olot. A la mitja part d'un partit, el seu germà petit Tomàs va sortir al camp a fer quatre tocs de pilota. Algú el va veure i de seguida el van fitxar, era millor que el germà gran. Al cap d'un temps va tenir la mala fortuna de lesionar-se el genoll i va haver de fer repòs. La fotografia està feta durant aquest període en el que es va engreixar força degut a la inactivitat.

En Tomàs va néixer a Olot l' 1 d'octubre de 1902. Era el fill petit de Pere Oró Pla (1860-1904) i Felicitat Cardelús Giralt (1871-1926). Es va casar a Olot el 14 de setembre de 1935 amb Rosa Bonet Giralt (1906-1998) i van tenir tres filles, Maria del Tura, Margarida i Felicitat.

Treballava a l'Ajuntament d'Olot i va morir jove d'accident de trànsit, el 30 de desembre de 1958.

1923, JOSEP M. CARDELÚS CARRERA (1891-1978) i MONTSERRAT PONS FRIGOLA (1894-1941)

En Josep Maria va néixer a Olot el 21 de maig de 1891. Va ser el quart dels vuit fills de Joan Cardelús Ros d'Olot i Dolors Carrera Roger de Banyoles. En Josep Maria era metge i llicenciat en ciències naturals. Es va casar a Barcelona el 12 d'octubre de 1923 amb Montserrat Pons Frigola.

La Montserrat va néixer a Arbúcies el 27 de juny de 1894. Era filla de Joaquim Pons Frigola i de Maria del Carme Frigola Saleta. El pare era el propietari de can Pons d'Arbúcies, un important mas d'explotació forestal.

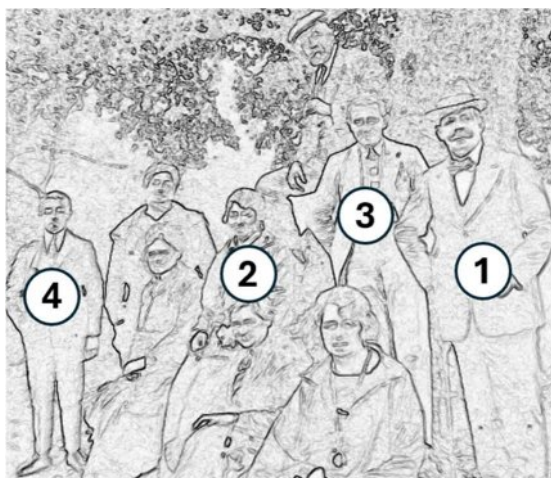
En Josep Maria i la Montserrat van tenir 6 fills: Joaquim (1924), Carme (1926), Joan Josep (1928), Maria Dolors (1929), Montserrat (1931) i Josep Maria (1933). També van adoptar una nena, la Núria Vilaró (1925).

En Josep Maria va exercir la medicina a Arenys on va morir als 87 anys. La seva esposa havia mort molt jove, als 47 anys, també a Arenys.

ca1925, ESTEVE CARDELÚS CARRERA (1882-1929) i FAMÍLIA

A la fotografia hi ha l'Esteve amb un germà, en Conrad, l'esposa Mercè i un fill, en Joan. Desconeixem qui són les altres cinc persones que podrien ser familiars o bé amics.

Les quatre persones que coneixem són: (1) Esteve Cardelús Carrera (1882-1929); (2) Mercè Dalfó Morer (1878-1964), l'esposa de l'Esteve; (3) Conrad Cardelús Carrera (1894-1932), germà de l'Esteve, el sisè de la família; (4) Joan Cardelús Dalfó (1908-1981), el fill gran de l'Esteve.

ca1925, JOSEP MARIA CARDELÚS PRAT (1905-1977)

En Josep Maria va néixer a Mollet del Vallés el 5 d'abril de 1905. Era el petit dels tres fills de Tomás Cardelús Giralt (1861-1923) d'Olot i de Teresa Prat Miró (1874-1909) de Barcelona. Va anar a Barcelona on es va casar el 10 de març de 1928 amb Josepa Farré Atmetlla, nascuda a la Pobla de Segur el 1906. Van tenir 4 fills: Josep Maria, Jordi, Tomàs i Maria Teresa. El 1931 va anar a viure a Sant Cugat del Vallés on va tenir una farmàcia. Durant la República va ser soci de la esquerrana Unió Santcugatencs i proper al partit catalanista Acció Catalana. Acabada la guerra va ser durant un breu període cap local de la Falange. Desconeixem el motiu d'un canvi tan radical.

El 1951 va emigrar a Rio de Janeiro i després va anar a Montevideo on va tenir una botiga d'equips electrònics. Va morir en aquesta ciutat el 21 de juliol de 1977.

11-229-227

REPÚBLICA DOS ESTADOS UNIDOS DO BRASIL
FICHA CONSULAR DE QUALIFICAÇÃO

188248

Esta ficha, expedida em duas vias, será entregue à Polícia Marítima e à Imigração no porto de destino

Nome por extenso... JOSE MARIA CARDELUS PRAT.
Admitido em território nacional em caráter... PERMANENTE.
Nos termos do art. 9º, letra --- do dec. n. 7967, de 1945
Lugar e data de nascimento Mollet Valles (Barcelona) 5-4-1905
Nacionalidade... espanhola. Estado civil... casado.
Filiação (nome do Pai e da Mãe) Tomás Cardelus e Teresa Prát. Profissão... artesão.
Residência no país de origem - calle Amilear, 192-Barcelona.
NOME IDADE SEXO
Maria-Teresa 2-3-1942 feminino.
FILHOS MENORES DE 18 ANOS
Passaporte n. 11165/51 expedido pelas autoridades de Barcelona-Chefa-tura Superior Policia na data 23 de julho 1951.
visado sob n. 1470 (mil quatrocentos e setenta)
ASSINATURA DO PORTADOR: [assinatura]
NOTA - Esta ficha deve ser apresentada à autoridade competente (polícia, etc.) no porto de destino em duas vias em original.

Consulado Geral do Brasil em Barcelona, 10 de outubro de 1951. Pelo CONSUL. Geral, [assinatura]
Chanceler Adjuvante

ca1925, CATERINA ORÓ CARDELÚS (1896-1975)

No tenim la data en que es va fer aquesta fotografia, deu ser al voltant de 1920-1930.

La Caterina va néixer a Olot el 2 d'agost de 1896. Era filla de Pere Oró Pla i Felicitat Cardelús Giralt tots dos nascuts a Olot. Era la segona de cinc germans: Martí (1894-1899), Caterina, Antonio (1898-1988), Joaquina (1901-1970) i Tomàs (1902-1958).

La Caterina no es va casar. Havia nascut a la casa de can Oró, davant de l'església de Sant Esteve d'Olot. Allà va viure tota la seva vida amb la Joaquina que tampoc es va casar.

Va morir a Olot el 7 de juliol de 1975. La seva germana Joaquina havia mort cinc anys abans.

ca1925, CATERINA ORÓ CARDELÚS (1896-1975) I JOAQUIMA (1901-1970)

La fotografia està feta davant l'aparador de la botiga de comestibles de ca l'Oró. La botiga també era confiteria i estava davant l'església de Sant Esteve. La Caterina i la Joaquina no es van casar i van quedar-se a la botiga dels pares. Vivien allà mateix, sobre la botiga. Aquesta casa l'havia comprat l'avi, en Martí Oró Casadesús, quan va venir d'Estiula, el poble on va néixer.

La Caterina va néixer el 2 d'agost de 1896 i la Joaquina el 9 de maig de 1901, totes dues a Olot. Eren filles de Pere Oró Pla i Felicitat Cardelús Giralt, d'Olot els dos. Tenien tres germans més, Martí (1894-1899), Antonino (1898-1988) i Tomàs (1902-1958). L'Antonino era l'hereu però va deixar que la casa de ca l'Oró se la quedessin la Caterina i la Joaquina que es van ocupar de la botiga de comestibles. Anys després es van vendre la casa i s'hi van quedar a viure pagant un petit lloguer.

La Joaquina va morir el 16 d'octubre de 1970 a Olot. Cinc anys després va morir la Caterina, el 7 de juliol de 1975, també a Olot.

1926, SANTIAGO ALTÉS CARDELÚS (1924-2016)

A la fotografia veiem en Santiago al mig de la imatge amb el pare Santiago Altés Roig (1894-1965) i la germana Carmina (1923-1943). La Carmina va estudiar a l'Escola de la Dona a Barcelona i era molt aficionada a la pintura. Va morir molt jove a causa d'una endocarditis. Molt poc després va aparèixer la penicil·lina que l'hauria curat.

En Santiago va néixer a Sant Celoni el 20 de febrer de 1924. Era fill del químic i farmacèutic Santiago Altés Roig nascut a Sarrià i de Carmen Cardelús Costa (1898-1993) nascuda a Sant Celoni.

Va estudiar química a l'Escola Industrial de Barcelona i va fer un curs d'especialització en fermentacions industrials. El 13 de març de 1958 es va casar a Madrid amb Pilar Machín Sánchez, nascuda a Morón de Almazán. Van tenir 6 fills: Mari Carmen, Pili, Santi, Nuri, Joan i Jordi.

En Santiago va treballar entre d'altres empreses a Antibióticos S.A. a León i a Nestlé. En aquesta empresa va ser director de diferents centres: la Granja Soldevila d'Olot, la fàbrica Chamburcy de Sant Celoni i la fàbrica Camy de Viladecans. Una vegada jubilat es va dedicar a les seves passions: el dibuix i la pintura. També va escriure unes extenses memòries.

En Santiago va morir a Barcelona el 19 de gener de 2016.

ca1926, PERE BRETCHA GALÍ (1907-1974)

En Pere és el segon per la dreta dels asseguts. No tenim cap indicació que ens expliqui la instantània ni tampoc la identitat dels altres joves.

Pere Bretcha era el marit de Montserrat Cardelús Dalfó, una de les filles del farmacèutic Esteve Cardelús Carrera. Va néixer a Olot el 7 de març de 1907 i era fill de Ramon Bretcha Dorca d'Olot, i de Maria Galí Jordana de Sant Joan les Fonts. El pare tenia una indústria d'imatges religioses que en Pere va heretar. L'any 1934 es va casar amb la Montserrat i van tenir tres fills, la Montserrat, en Ramon i l'Esteve.

Acabada la guerra va ser alcalde d'Olot durant 14 anys, fins a 1956. Era molt apreciat per la gent i va ser l'alcalde de l'expansió d'Olot. Un periodista local va deixar escrit que *"Olot va tenir un abans i un després del govern d'en Pere Bretcha"*. La seva vàlua va fer que fos escollit President de la Diputació de Girona el 1947, càrrec que va ocupar durant 10 anys.

Com anècdota, les patates d'Olot es van dir una temporada "patates Bretcha" ja que, quan era alcalde, va ser ell qui va demanar un plat original al cuiner de La Deu amb motiu de la visita del Governador Civil. La fama d'aquest plat, les patates d'Olot, ha arribat als nostres dies.

En Pere va morir a Olot el desembre de 1974.

1927, ANTONINO ORÓ CARDELÚS (1898-1988)

A la fotografia l'Antonino està amb la seva esposa Teresa Clot Campmany, la filla gran, la Isabel, i el germà Tomàs.

L'Antonino va néixer a Olot el 10 d'octubre de 1898. Era fill de Pere Oró Pla i de Felicitat Cardelús Giralt, tots dos també nascuts a Olot. La mare era la filla petita de l'Esteve Cardelús Noguer. En Pere i la Felicitat varen tenir cinc fills, l'Antonino era el tercer i en Tomàs el cinquè.

Va ser molt aficionat al futbol i després de jugar en diferents equips va formar part del consell directiu de l'Olot FC. Tant abans com després de la guerra civil va entrar a formar part de l'Ajuntament d'Olot com a representant del sector tradicionalista.

El 4 de novembre de 1924 es va casar a Granollers amb Teresa Clot Campmany. La Teresa havia nascut a Granollers el 1903 i era filla de Tomàs i Isabel. L'Antonino i la Teresa varen tenir sis fills:

- Isabel (1927-), es va casar amb Bartomeu Vergés (1920-2018)
- Felicitat (1928-1942)
- Caterina (1929), es va casar amb Manel Claret (1923-2011)
- Montserrat (1931-1948)
- Camila (1931), es va casar amb Narcís Sirvent (1929-2017)
- Francesc (1939)

L'Antonino va morir a Barcelona l'1 de febrer de 1988.

1928, 50è ANIVERSARI DE NOCES DE JOSEP M. CARDELÚS I TERESA COSTA

La fotografia es podria haver fet el 16 d'octubre de 1928 (o al voltant d'aquest dia) a Sant Celoni, durant una trobada per commemorar el 50è aniversari de noces del matrimoni Cardelús-Costa (16-10-1878), efemèride que justificaria el desplaçament tots a l'hora dels familiars des de Barcelona i Santa Coloma. Les edats que aparenten els assistents, encaixa amb aquella data. Destaca l'absència d'en Josep M. Cardelús Costa i en Josep M. Cardelús Coll (no creiem que sigui l'assenyalat amb el núm 5), que en podrien haver estat fotògrafs.

(1) Rafael Borràs Solé (2) Luis Arteaga Goizueta (3) Anna Matas Cardelús (4) Magdalena Cardelús Costa (5) Jove sense identificar (6) Montserrat Matas Cardelús (7) Santiago Altés Roig (8) Esteve Cardelús Costa (9) Carmen Cardelús Costa (10) Mercè Jaunseràs Conejo (11) Catalina Cardelús Costa (12) Teresa Matas Cardelús (13) Teresita Cardelús Costa (14) Teresa Costa Coll (15) Josep Maria Cardelús Giralt (16) Santiago Altés Cardelús (17) Carmina Altés Cardelús (18) Ernestina Cardelús Coll (19) Maria Mercè Matas Cardelús (20) Nena sense identificar (21) Irene Cardelús Jaunseràs

1928, ESTEVE CARDELÚS COSTA (1879-1963)

La comitiva de la Unió Patriòtica passa per la plaça de la Vila de Sant Celoni en direcció a l'església per participar a la processó en honor de la Verge del Puig a les fires i festes de juliol de 1928. Està encapçalada per l'excalde Joan Forn Riera, amb la medalla, que aleshores n'era el president honorari. Al seu costat hi ha l'Esteve Cardelús que era el cap de la secció local.

La festa major de Sant Celoni era i és el setembre però els anys 1928 i 29 es van fer les festes pel juliol per atreure els estiuejants. La calor excessiva d'aquelles dates va fer que el canvi no tingués continuïtat.

La Unió Patriòtica va ser un partit polític de caràcter institucional fundat el 1924 a instància del dictador Miguel Primo de Rivera. La intenció era substituir als partits tradicionals i integrar tota la societat per donar suport a la seva dictadura personal.

L'Esteve va néixer a Sant Celoni el 27 de setembre de 1879. Era el fill gran d'en Josep Maria Cardelús Giralt i la Teresa Costa Coll. Va ser un metge molt apreciat a la vila de Sant Celoni on te un carrer al seu nom.

Es va casar amb la Carme Coll Prat (1893-1918) i va tenir dos fills, el gemmòleg Josep Maria (1912-1999) i l'Ernestina (1916-1928). L'Esteve va morir a Sant Celoni el 10 d'abril de 1963.

ca1929, MANEL SELLAS CARDELÚS (1888-1936) i FAMÍLIA

D'esquerra a dreta hi ha Ramon Sellas Cardelús (1903-1933), Pepita Ribas Navarra (1910-1991), Mercè Sellas Ventolà (1922-2012), Catalina Ventolà Plana de Cruanyes (1891-1983) i Manel Sellas Cardelús (1888-1936).

En Manel era el fill gran d'en Joaquim Sellas Riera i la Magdalena Cardelús Drassaire. Va néixer a Olot el 25 de gener de 1888. Era fuster com el seu pare i va presidir la congregació religiosa de Maria Immaculada i Sant Lluís. El 1916 es va casar amb Catalina Ventolà Plana de Cruanyes, nascuda a Riudaura. Van tenir 6 fills, tots nascuts a Olot: Magdalena (1917-2009), Mercè (1918-1918), Joaquim (1920-2000), Mercè (la de la foto), Joan (1925-2012) i Jaume (1932-1932). En Manel va morir el 31 d'octubre de 1936 assassinat per milicians republicans pel simple fet de ser catòlic d'idees carlistes. Això va passar al camp del Triai on aquell dia van assassinar a 11 persones innocents en un de tants episodis terribles de la guerra civil.

La petita de la foto, la Mercè Sellas va néixer el 7 de gener de 1922 a Olot. Es va casar amb Miquel Bosch de Sant Feliu de Pallarols i van tenir 3 fills: Maria Dolors, Joan i Joaquim. La Mercè va morir a Sant Feliu el 12 de gener de 2012.

En Joaquim Sellas i la Magdalena Cardelús van tenir 10 fills. En Ramon que veiem a la foto era el novè. Està amb la seva esposa Pepita Ribas, nascuda a Barcelona. Es van casar el 1929 poc abans o poc després de fer-se la foto que veiem. Van tenir un fill, en Josep, nascut a Barcelona el 1930.

1929, ENTERRAMENT D'ESTEVE CARDELUS CARRERA (1882-1929)

L'Esteve va tenir càrrecs públics importants i per tant la cerimònia del seu enterrament va ser molt especial amb la presència de personatges notables. Va morir sobtadament a causa d'una embòlia quan era a l'església de Sant Esteve el dia de Reis de 1929.

L'Esteve era el fill gran de Joan Cardelús Ros i Dolors Carrera Roger. Va regentar la farmàcia familiar d'Olot però això no li va impedir tenir una vida pública notable ja que va ser nomenat diputat i posteriorment vicepresident de la Diputació de Girona. Era d'esperit conservador i militava a la Unió Monàrquica Nacional.

Va ser una persona de forta tradició cristiana i va ser president del Centre Catòlic. També participava sovint en activitats culturals i va ser redactor del *Diario de Olot*.

ca1929, MANUEL CARDELÚS CARRERAS (1899-1962)

En Manuel era el petit dels quatre fills de Manuel Cardelús Giralt i Carme Carreras Parera. Va néixer a Calella el 14 de febrer de 1899. El pare era d'Olot i la mare de Pineda de Mar.

En Manuel era metge estomatòleg com el seu pare. El 30 de maig de 1931 es va casar a Barcelona amb Montserrat Benavent de Barberà. La Montserrat havia nascut a Reus el 1903.

La Montserrat i en Manuel van tenir 6 fills, tots nascuts a Barcelona: Manuel (1933, mort als 4 mesos), Maria Mercè (1934), Manuel (1935), Gaietà (1937), Josep (1940) i Jordi (1944).

Va morir a Barcelona el 6 de desembre de 1962 als 63 anys

ca1929, PILAR CARDELÚS DALFÓ (1919-2005)

La Pilar és la petita de la fotografia i està amb la mare, la Mercè Dalfó Morer, i l'àvia la Francesca Morer Lacot. La Pilar va néixer a Olot el 10 de febrer de 1919. Era la petita dels 7 fills de l'esteve Cardelús Carrera (1882-1929) i la Mercè Dalfó (1878-1964): la Pilar (1907-1909), en Joan (1908-1981), la Maria Dolors (1910-1993), en Carles (1911-1977), la Montserrat (1912-2006), l'Arturo (1914-1981) i la Pilar (1919-2005). L'àvia Pilar i l'avi, l'Artur Dalfó, eren de Figueres. Varen tenir dos filles, la Mercè i la Rosita.

Tenia tota la carrera de piano i tocava a festes benèfiques i també a les festes familiars juntament amb el seu marit que també tocava el piano. Va estar un curs a Paris (1935-36) en un col·legi de monges Dominiques per aprendre la llengua i la cultura franceses.

La Pilar es va casar a Girona el 5 de setembre de 1947 amb l'Emili Fàbrega Ros (1913-1998) nascut a Figueres. Varen tenir dos fills, en Mario (1948) i en Joan (1951). El fill gran, en Mario, ha estat organitzador de les trobades dels Cardelús, les Cardelussades, des dels seus inicis.

La Pilar va morir a Figueres el 25 de gener de 2005.

ca1929, GERMANS CARDELÚS PONS

Una preciosa fotografia que s'ha conservat molt bé. Són els dos fills grans i una neboda de Josep Maria Cardelús Carrera i Montserrat Pons Frigola. De dreta a esquerra hi ha:

- En Joaquim Cardelús Pons, nascut a Arenys de Munt el 1924. Va ser metge cirurgià i es va casar el 1960 amb Carme Maestre Pal nascuda a la Seu d'Urgell. Van tenir tres fills: la Montserrat, en Xavier i la Meritxell. En Joaquim va morir a Andorra la Vella el 2014.
- La Carme Cardelús Pons, nascuda a Arenys de Munt el 1926. Es va casar el 1956 amb en Francesc Pérez Ramos, nascut a Salamanca. Van tenir dues filles, la Montserrat i la Neus. La Carme va morir a Arenys de Munt el 2019.
- La Núria Vilaró Pons, nascuda a Vic el 1925. És una neboda que van adoptar en Josep Maria i la Montserrat. No es va casar i va morir a Arenys de Mar el 2001.

1930, ESTEVE CARDELÚS CARRERAS (1891-1969) i FAMÍLIA

La foto està feta el 3 de setembre de 1930 a Riudaura, possiblement arrel d'una trobada familiar a l'hostal de la Corda. L'Esteve Cardelús està a la dreta al costat de la seva muller Elena Ortiz (1890-1972). A l'esquerra hi ha el tiet Ramon Deu Pinós (1862-1936), marit de Francesca Cardelús Giralt (1860-1942). Les dues nenes són les germanes Isabel (1927) i Felicitat Oró Clot (1928-1942). Són les nebodes de l'Esteve Cardelús, filles d'Antonio Oró Cardelús (1898-1988) i de Teresa Clot (1903-1996).

En Ramon Deu, confiter nascut a Riudaura, va ser assassinat a Sant Jaume de Llierca el 2 de setembre de 1936 pels republicans. Era militant del carlisme i juntament amb ell van assassinar el seu germà Joaquim, capellà de Viladamat.

L'Esteve Cardelús va néixer a Santa Maria de Palautordera el 13 de desembre de 1891. Era fill d'en Manuel Cardelús Giralt (1863-1926) d'Olot i de la Carme Carreras (1864-1942) de Pineda. Es va casar el 1924 amb l'Elena Ortiz i van tenir dos fills, en Miquel (1929-2009) i la Montserrat (1932). Va morir a Barcelona el 25 de març de 1969 als 77 anys.

1931, RAMON SELLAS CARDELÚS (1903-1933) i FAMÍLIA

En Ramon va néixer a Olot el 28 de juny de 1903. Era el novè fill d'en Joaquim Sellas Riera (1860-1932), fuster d'Olot, i de la Magdalena Cardelús Drassaire (1861-1940) també nascuda a Olot.

Es va casar el 1929 amb Pepita Ribas Navarra (1910-1991) nascuda a Barcelona. Van tenir un fill, en Josep, nascut a Barcelona l'1 d'octubre de 1930.

En Ramon treballava per una empresa estrangera i devia tenir un càrrec important ja que tenia cotxe d'empresa. Va morir molt jove, el 21 de febrer de 1933, víctima d'una malaltia desconeguda. La Pepita va rebre una pensió de viudetat generosa que la va permetre viure confortablement.

Anys més tard, vers 1940, la Pepita es va casar en segones núpcies amb Vicente Coscojuela i van tenir dues filles, la Maria Teresa i la Magdalena, que s'estimaven molt el seu germà Josep.

1931, TERESA CARDELÚS COSTA (1889-1978) I FAMÍLIA

La fotografia està feta en el pati de can Cardelús de Sant Celoni. A dalt, d'esquerra a dreta hi ha Carmen Cardelús Costa, Albert Altés Cardelús, Teresa Cardelús Costa i Josep Maria Cardelús Coll. A baix, l'avia Teresa Costa Coll i la filla gran de la Carmen, la Carmina Altés Cardelús.

La Teresa va néixer a Sant Celoni el 12 de març de 1889. Era la cinquena dels nou fills d'en Josep Maria Cardelús Giralt (1853-1930) i la Teresa Costa Coll (1856-1955). La Teresa Cardelús no es va casar i va morir a Sant Celoni el 27 de setembre de 1978 als 89 anys.

La Carmina i l'Albert eren fills d'en Santiago Altés i la Carmen Cardelús. En Josep Maria Cardelús Coll (1912-1999) de professió gemòleg, era fill del germà gran de la Teresa, l'Esteve Cardelús. Aquest va tenir també una filla, l'Ernestina (1916-1928) que va morir al 12 anys.

ca1931, ALFONS CARDELÚS BARCONS (1923-2016)

Fotografia de primera comunió de l'Alfons que suposem tenia al voltant de 8 anys. L'Alfons és l'autor de la història i l'arbre de la família Cardelús. El 1980 va acceptar l'encàrrec de fer l'arbre i després de molts anys d'intensa feina va donar per acabat el projecte poc abans que ens deixés l'estiu de 2016. El seu llegat ens deixa un arbre complet de 17 generacions dels Cardelús en un període de 6 segles i un documentat estudi del cognom i la història de la família.

L'Alfons va néixer el 4 de gener de 1923 a Barcelona. Era fill de Carles Cardelús Carrera (1887-1966) d'Olot i de Carme Barcons Serrallach (1888-1976) de Barcelona.

Va estudiar la carrera d'advocat i va ser el cap d'assessorament jurídic de la Cambra de Comerç de Barcelona. També va ser membre de l'assemblea de la Caixa i de la junta de la societat econòmica barcelonina Amics del País.

El 23 de maig de 1959 es va casar a Barcelona amb Maria de Balle Campassol (1928-2025), filla del marquès de Vallgornera. Van tenir 5 fills, l'Ana, la Sofia, l'Eulàlia, l'Olga i en Carles.

Va morir a Barcelona el 31 d'agost de 2016.

1932, TERESA MATAS CARDELÚS (1911-2002)

La Teresa es va casar a Barcelona l'11 de novembre de 1932 amb en Benet Fornells Sala.

La Teresa va néixer a Barcelona el 17 de juny de 1911. Era filla de Joaquim Matas Pagés (1866-1922) i de Magdalena Cardelús Costa (1881-1973).

En Benet va néixer a Barcelona el 6 de juliol de 1906. Era fill de Gaietà Fornells Casas, nascut a Argentona, i de Benita Sala Camps, nascuda a Barcelona.

La Teresa i en Benet van tenir 9 fills:

- Joaquim Maria (1933-1940)
- Maria Núria (1935-1966), casada el 1966 amb Pere Lacasta Mussons
- Josep Maria (1937-2018), casat el 1969 amb Anna Miquel Abbat
- Jordi (1939), casat amb Francesca Costa Farré
- Albert (1941-2023), casat amb Carme Capellà Llovera
- Maria Teresa (1943-2020), casada amb Àngel Esteve Morera
- Montserrat (1945-1970), casada amb Josep Antòn Pérez Torrecilla
- Mercè (1948-1975), casada amb Josep Maria Vázquez Zacarías
- Roser (1950), casada amb Rafael Rebassa

En Benet va morir a Barcelona el 5 d'abril de 1992 i 10 anys després va morir la Teresa, també a Barcelona el 19 de desembre de 2002.

ca1933, MARIA DOLORS CARDELÚS DALFÓ (1910-1993)

La Maria Dolors va néixer a Olot l'11 de gener de 1910. Era la tercera filla del farmacèutic Esteve Cardelús Carrera i de Mercè Dalfó Morer. Va anar a estudiar francès a París tal com també van fer les seves germanes Montserrat i Pilar.

El 1932 es va casar amb Pius Torrent Orri, nascut a Olot i van tenir tres fills: la Mercè, la Josefina i en Carles. Vivien a Castellfollit on en Pius era metge titular. A inicis de la Guerra Civil en Pius va ser assassinat pels republicans i la Maria Dolors es va quedar viuda molt joveneta i amb tres fills.

Com a viuda de guerra va poder obtenir la delegació de la Tabacalera a Olot. La Maria Dolors tenia molt caràcter i també una gran capacitat de treball. Intel·ligent i pragmàtica, va ser molt apreciada pels seus empleats i també per la família de la farmàcia Cardelús. A base de molt d'esforç va aconseguir pujar els fills i donar-los estudis.

Quan de gran va tenir Alzheimer, la filla Josefina la va portar a casa seva a Fuengirola on va morir el 3 d'abril de 1993.

1933, MARIA DEL REMEI CARDELÚS COSTA (1896-1979)

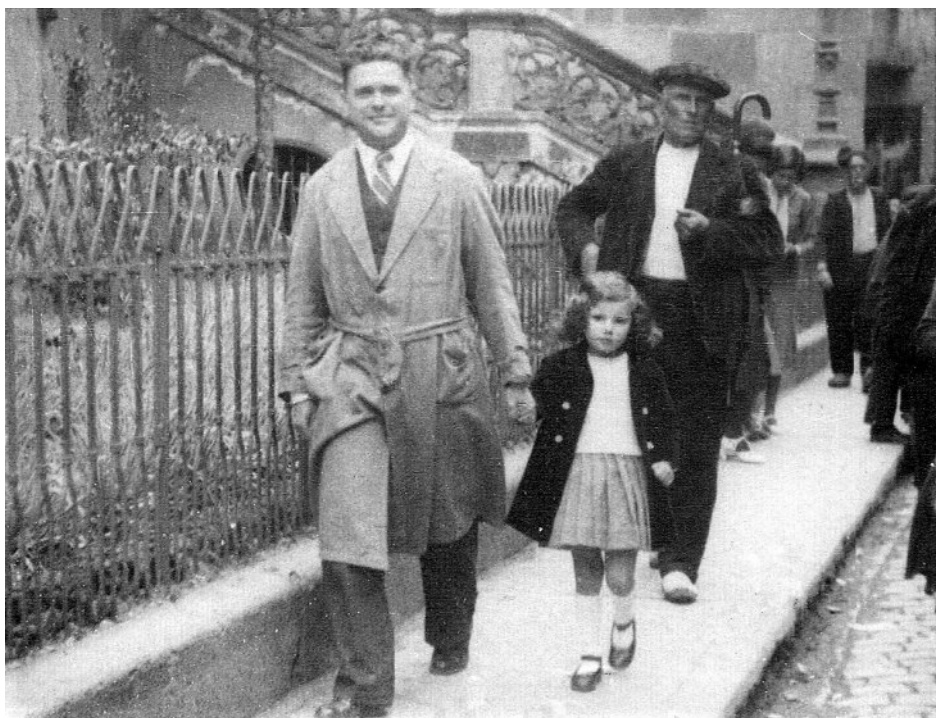
La Maria del Remei és la monja de la dreta de la imatge. Està amb la seva germana Carmen (1898-1993) i els fills d'aquesta, d'esquerra a dreta, en Santiago (1924-2016), l'Albert (1930-2019) i la Carmina (1923-1943).

Va néixer a Sant Celoni el 20 de febrer de 1896. Era la vuitena filla del doctor Josep Maria Cardelús Giralt (1853-1930) d'Olot i de Teresa Costa Coll (1856-1955) de Pineda de Mar.

A la Maria del Remei li agradava el químic de la Sila, en Santiago Altés, però aquest es va casar finalment amb la germana petita, la Carmen. Després d'aquest desengany va decidir fer-se monja i va ingressar a l'ordre de les Monges Adoratius.

Va fer molt bona feina a la congregació i va ser superiora a diferents comunitats. Va estar entre d'altres llocs a Pamplona, Palma de Mallorca, Toledo, Saragossa i Girona.

Va morir a Girona el 10 de novembre de 1979.

1933, TOMÀS ORÓ CARDELÚS (1902-1958)

A la fotografia en Tomàs està amb la seva neboda, la Felicitat Oró Clot. En Tomàs va néixer a Olot l' 1 d'octubre de 1902. Era el fill petit de Pere Oró Pla (1860-1904) i Felicitat Cardelús Giralt (1871-1926).

En Tomàs treballava a l'Ajuntament d'Olot de Cap del Negociat. Es va casar a Olot el 14 de setembre de 1935 amb Rosa Bonet Giralt (1906-1998) d'Olot. En Tomàs i la Rosa van tenir tres fills:

- Maria del Tura (1937-2017), casada amb Salvador Català Camós, amb 4 fills.
- Margarida (1939), casada amb Roger Sunyer Costa, amb 2 filles.
- Felicitat (1947-2017), soltera.

En Tomàs va morir jove d'accident de trànsit, el 30 de desembre de 1958.

La seva neboda, la Felicitat, era la segona filla de l'Antonino Oró i la Teresa Clot. Va néixer a Olot el 1928 i va morir molt joveneta, el 18 de maig de 1942.

ca1936, ISABEL ORÓ CLOT (1927-2025) i GERMANES

La Isabel, a dalt al mig, està amb la Caterina a la seva esquerra i la Felicitat a la seva dreta. A baix hi ha la Montserrat i la Camila. Són les filles d'Antonino Oró Cardelús i de Teresa Clot Campmany i netes de la Felicitat Cardelús Giralt i en Pere Oró Pla. Hi falta el fill petit, en Francesc que encara no havia nascut.

Tots els germans van néixer a Olot, la Isabel, el 14 d'abril de 1927. Es va casar a Olot amb Bartomeu Vergés Domènech, també nascut a Olot. Van tenir dos fills: Bartomeu i Isabel. Va morir a Olot el 12 de juny de 2025.

La Felicitat va morir molt joveneta (1928-1942) i la Montserrat també (1931-1948). La Caterina (1929) es va casar amb Manel Claret i va tenir una filla. La Camila (1931) es va casar amb Narcís Sirvent i van tenir tres fills.

En Francesc (1939) no s'ha casat. Forma part de la comissió familiar que organitza les trobades i va ser una bona ajuda per l'Àlfonso Cardelús quan va fer l'arbre de la família. És ell qui ha proporcionat les fotografies de la família Oró Cardelús.

1936, RICARD ALTÉS CARDELÚS (1934-2008)

En Ricard va néixer a Santa Coloma de Gramenet el 26 de juliol de 1934. Era fill de Santiago Altés Roig nascut a Sarrià i de Carmen Cardelús Costa nascuda a Sant Celoni. De molt petit va mostrar les seves dots artístiques i va estudiar belles arts a les escoles Massana i Sant Jordi. Al llarg de la seva vida va desenvolupar un ventall molt ampli de tècniques, entre d'altres la talla, l'esmalt, la fusta pintada, el mobiliari, el gravat, el dibuix i la pintura.

El 24 d'agost de 1960 es va casar a Santa Coloma amb Teresa Cuixart Girbau. Van tenir 4 fills: Pere Carles, Carmina, Cristina i Ricard. Va dedicar la seva vida a la creació artesanal i a la fabricació d'objectes de decoració i mobiliari. El seu virtuosisme li va permetre guanyar-se la vida amb el seu ofici en el taller de la casa familiar on va treballar durant uns 50 anys.

En Ricard va morir a Santa Coloma el 30 de desembre de 2008.

1938, ANTONINO ORÓ CARDELÚS (1898-1988) i ALTRES REFUGIATS

Quan vam començar aquest àlbum dels Cardelús vam fixar un període que acabava abans de la guerra civil però quan hem trobat aquesta fotografia l'hem volgut afegir pel seu significat. La foto està feta a Sant Sebastià, lloc on van anar a parar molts refugiats catalans quan van fugir de les represàlies dels republicans. A dalt, d'esquerra a dreta hi ha Antonino Oró Cardelús (1898-1988), en Miquel de Calella, Joaquim Sellas Ventolà (1920-2000) i J. Ventolà. A baix, Joan Sellas Cardelús (1891-1968), Miquel Sellas Ventolà (1921-2019) i J. Buch.

L'Antonino era fill de la Felicitat Cardelús Giralt. El 1936 el van anar a buscar a casa però no el van trobar. Sí que van agafar l'oncle Ramon Deu Pinós i un seu germà capellà, en Joaquim. Els dos van ser assassinats. L'Antonino es va poder escapar a França i després va anar a Sant Sebastià.

Quan va esclatar la guerra en Joan Sellas Cardelús va rebre amenaces de mort i el seu germà gran, en Manel, va ser assassinat a Olot al camp del Triai. En Joan va fugir amb el seu fill Miquel i després d'una angoixant travessa per la muntanya van poder arribar a França i a Sant Sebastià.

En Joaquim Sellas Ventolà, fill d'en Manel, també va optar per buscar refugi quan va veure que la seva vida corria perill. Així van retrobar-se els parents a Sant Sebastià on es van fer aquesta foto el 1938 amb altres companys.

Els Cardelús i els Sellas eren majoritàriament tradicionalistes. Alguns familiars van poder fugir quan va esclatar la guerra civil però d'altres no ho van poder fer i ho van pagar amb la seva vida. A les acaballes de la guerra els refugiats i els perseguits eren els de l'altre bàndol. Primer ens van ensenyar que els dolents eren els "rojos" i després ens han dit que els dolents eren els feixistes. El que és cert és que el mal és la guerra en sí i que de persones bones i de persones dolentes sempre n'hi ha en els dos bàndols.

LA FARMÀCIA DE CAN CARDELÚS

La història de la farmàcia va lligada a la història dels seus propietaris, la família Cardelús. Així, podeu seguir aquesta història a les ressenyes biogràfiques de l'Esteve Cardelús Carrera, d'en Joan Cardelús Dalfó i de la Maria Carme Cardelús Busquets. Aquí farem un resum cronològic de l'activitat.

La primera farmàcia va començar la seva activitat al voltant de 1870 al carrer Ferrarons cantonada Bellaire però molts anys abans els Cardelús ja eren propietaris d'aquesta casa i hi exercien activitats diverses. En tot cas, no disposem de cap document que acrediti la compra de la casa del carrer Ferrarons 10. De fet, el 1881, l'Esteve Cardelús Noguer va haver d'anar al jutjat per aconseguir certificar la seva possessió per inscriure-la al registre de la propietat.

Hi ha registres notariaus que proven que el 1771 els Cardelús ja vivien a la casa del carrer Ferrarons. També està documentat que en Miquel Cardelús Bellapart (1740-1788) era passamaner, ofici també anomenat cordoner, i feia servir els baixos de casa seva al carrer Ferrarons com a botiga.

L'hereu d'en Miquel, el seu fill Ignasi Cardelús Bassols (1769-1814), era comerciant de teles quan es va casar amb Caterina Mirambell el 1790. I el fill gran de l'Ignasi i la Caterina, en Francesc Cardelús Mirambell, també era comerciant però desconexem els articles que venia.

El 1816 en Francesc Cardelús Mirambell va comprar la casa de Bellaire 9, cantonada Clavaguera, però la va haver de tornar a vendre el 1829 i la propietat no va tornar als Cardelús fins anys més tard.

Abans de farmàcia l'establiment va ser adrogueria però no sabem en quin moment l'activitat dels Cardelús va passar a anomenar-se així. Segurament es van anar afegint nous articles a l'establiment fins que va arribar un moment en que es venia gairebé de tot i van passar a anomenar-lo adrogueria. En anuncis publicats el 1915 a la revista *La Reseña* es diu que la casa es va fundar el 1850. És probable que fos l'any en que van posar el nom d'adrogueria a la botiga.

En un article publicat en el setmanari *Doble Set* el juny de 1992 es diu que el 1848 l'adrogueria era al carrer Baixa Madoixa però no tenim una confirmació definitiva d'aquesta informació.

A l'adrogueria dels Cardelús es venien herbes medicinals i ungüents curatius entre molts altres productes. Així va tenir sentit que un fill d'en Francesc Cardelús, l'Esteve Cardelús Noguer (1816-1892), fes l'extensió a farmàcia al voltant de 1870. L'adreça era Ferrarons 10 ja que aquí estava l'entrada principal. L'Esteve va tenir denúncies d'algunes farmàcies ja que no tenia el títol de farmacèutic i va fer que el seu fill gran, en Joan Cardelús Ros estudiés la carrera de farmàcia. Així, en Joan va ser el primer farmacèutic de la família.

El 1884 l'Esteve Cardelús va comprar l'edifici del carrer Bellaire cantonada Clavaguera (avui Serra Ginesta) que el seu pare havia hagut de vendre. El va posar a nom del seu fill Josep Maria Cardelús Giralt. Quan va morir l'Esteve, el seu fill Joan va comprar la propietat a en Josep Maria i hi va instal·lar la farmàcia deixant l'establiment inicial del carrer Ferrarons per l'activitat d'adrogueria.

L'any 1885 Joan Cardelús Ros va adquirir la botiga d'una fleca que va permetre tenir comunicació entre la farmàcia i l'adrogueria. Sobre la porta d'accés als pisos superiors de l'edifici, situada al carrer Bellaire, encara hi ha una reixa que recorda l'any d'aquesta ampliació.

A finals del segle XIX i inicis del XX podem trobar en revistes i setmanaris locals anuncis de la farmàcia i de diferents específics que s'hi venien. El 1894 la farmàcia era al carrer Ferrerons i el 1909 ja s'havia traslladat al carrer Clavaguera, 10 (posteriorment Serra Ginesta).

La farmàcia es va quedar petita i van llogar el local del carrer Clavaguera al costat de la farmàcia. Aquí s'hi va instal·lar el despatx i el laboratori. El local era dels propietaris del Mas Ventós i no el van voler vendre fins els anys 50 del segle XX quan el va comprar en Joan Cardelús Dalfó i la seva esposa Àngels Busquets.

Entrat el segle XX la propietat del negoci va passar a ser de la societat "Joan Cardelús i Fills" i funcionava com a farmàcia, laboratori, adrogueria, perfumeria i també es venia material fotogràfic. Després de la mort de Joan Cardelús el 1919, la societat es va dissoldre i va quedar de titular el fill gran, l'Esteve Cardelús Carrera.

El primer quart del segle XX va ser una època excel·lent per als Cardelús: actuaven com majoristes i tenien delegats que venien els seus productes a diferents poblacions com les Planes d'Hostoles, Sant Feliu de Pallerols, Castellfollit i Banyoles.

L'Esteve Cardelús va obtenir el registre de la marca "ECC" el 1923 per distingir "productes farmacèutics, específics, productes químics, drogues, comestibles, herboristeria, ortopèdia, fotografia, perfumeria, vins, licors, xarops, pintures i vernissos". També va registrar diferents productes, entre d'altres el "Te Rocavera", una barreja seleccionada de materials farmacèutics vegetals de propietats laxants i depuratives, i el "Te Florestal", de preparats purgants i productes d'herbolari en general.

L'Esteve va morir molt jove, el 1929, i la seva esposa, la Mercè Dalfó, i el fill gran, en Joan Cardelús Dalfó, van continuar al capdavant de la farmàcia. Com que en Joan es va llicenciar el 1932 hi va haver un període de transició en que es deuria contractar una titulació externa.

En Joan també va registrar diversos preparats: "Biliorton - J. Cardelús" (1944), "Carmiven - J. Cardelús" (1953), "Amaden - J. Cardelús" (1953), "Semanic - J. Cardelús" (1953), "Limonlax" i "Delgall". Aquesta darrera marca era d'additius per pinsos d'animals, en especial productes de tipus vigoritzador i reconstituïdor.

Durant la guerra, en Joan va fugir a refugiar-se al bàndol nacional i va ser en Joan Ferran Casadevall, "L'unça", qui es va fer càrrec de la farmàcia. Acabada la guerra, en Joan va retornar a la seva farmàcia d'Olot i quan es va casar el 1942 la seva esposa, l'Àngels Busquets, es va fer càrrec de l'adrogueria.

La filla d'en Joan, la Maria Carme Cardelús Busquets, va estudiar farmàcia i quan va acabar, aconsellada pel seu marit Jeroni Jurado, va obrir una farmàcia a la carretera de Santa Pau.

Quan el 1981 va morir el pare Joan, la Maria Carme va traspasar la seva farmàcia i va anar a la farmàcia familiar del carrer Serra Ginesta. L'adrogueria va seguir oberta uns dos anys més fins que va ser cessar l'activitat i l'espai es va reconvertir a magatzem de la farmàcia. Uns anys més tard, el 1992, va traslladar-la a les galeries del Passeig Barcelona tot modernitzant les instal·lacions. I finalment el 2012 la va tornar a traslladar a l'emplaçament actual, al Passeig Barcelona 4.

El 2018 la Maria Carme es va jubilar i la titularitat de la farmàcia va passar a les filles Eulàlia i Carmina.

l'adrogueria vers 1930

anuncis de principis del segle XX

Farmacia, Laboratorio.
Drogueria, Perfumeria
y Material Fotográfico

Dirección telefónica: CARDELUS-OLOT

Juan Cardelús e Hijos

Casa fundada en 1850

Apartado de Correos núm. 5 Teléfono núm. 5

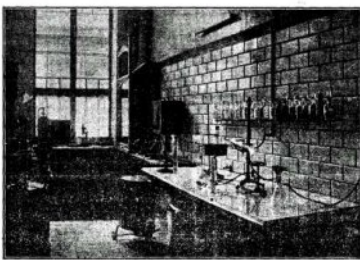
OLOT

LABORATORIO QUÍMICO Y MICROBIOLÓGICO

DE

Juan Cardelús e Hijos

FARMACIA Y DROGUERÍA OLOT

Uno de los mejores de la Provincia y único en nuestra comarca.

DIRECTORES:
Dr. Esteban Cardelús farmacéutico
y
Dr. Miguel Cardelús Ingeniero y Licenciado en Ciencias químicas

Análisis de orinas, sangre, esputos, tierras, abonos etc. etc.

La medicación sulfurosa á domicilio
POR LAS

Gotas-madres sulfurosas de Bar

con las cuales se preparan inmejorables aguas sulfurosas para bebida, gargarismo, pulverización, baños sulfurosos, etc.—Curan: herpes escrófulas, enfermedades de la piel, catarros pulmonares, tos, anginas, anemia, etc.—Frasquito: 3 pesetas.

Farmacia de **D. JUAN CARDELUS.-OLOT.** Y en todas las farmacias

LICOR DE BREA

La utilidad y el uso de la BREA son ya conocidos; antes, pues, de dar al público nuestro licor, hemos procurado obtenerlo en condiciones tales de bondad y pureza, que sostuviera con ventaja la comparación con los más acreditados.

Hoy ofrecemos este preparado como el verdadero y más eficaz medicamento recomendado por los médicos mas eminentes para la curación del catarro crónico de la vejiga y demás afecciones del aparato genito-urinario; catarro pulmonar y demás del aparato respiratorio, dispepsia, escorriato, disenteria, reumatismo, gota, escrófulas, herpes y enfermedades todas de la piel.

Vidriera, 2, Barcelona; Olot, Farmacia de Cardelús.

vers 1926

1980

1980

2012

1992

Reproduïm a continuació uns articles publicats als setmanaris l'Olotí i La Comarca d'Olot.

LES TERTÚLIES I ELS XARRUPS DE CAFE

l'Olotí, gener de 1980, arxiu de J.M.Dou

Per formar part de les tertúlies de can Cardelús, no era necessari estar-hi inscrit com a soci ni s'exigia cap papereta sol·licitant l'ingrés. Si un foraster entrava a la farmàcia per a adquirir una ampolla de bàlsam del Papa Inocenci III, o qualsevol altre medicament, i volia entrar en la conversa, sols calia saludar primer els allí reunits, després ficar-se a la conversa parlant de la passa del "dengue" i finalment de la política del Govern, fos quina fos, tant del costat del color vermell encès, com els d'un mig color, com els blancs, o els negres; amb això ja n'hi havia prou per quedar admès en aquella reunió. Eren les credencials de presentació.

Se li allargava una cadira davant d'una taula-escriptori de la botiga, i se li oferia un cafè en senyal d'entrada a la tertúlia, ja que se li havia "pres el pols" i sabien "de quin peu anava coix". Si era una persona d'Olot mateix, com que ací tothom es coneix, ja no calia descobrir-li detalls. Tots els reunits eren a bastament coneguts i la majoria germanòfils que sentien una mica de complaença quan els francòfils perdien en aquella Guerra Europea del catorze. No obstant, si el nou entrat era partidari d'un dels bàndols, tot era discutir amigablement entre xarrup i xarrup d'aquell cafè, sempre calent, obsequi de la casa, que els era servit amb una grossa cafetera niquelada de formes barroques. L'amabilitat del senyor Joan Cardelús s'hauria ressentit si algun dels tertulians no hagués acceptat aquella insistent prova de cordialitat i refinada atenció. Allí havíem vist congregats els senyors Teodor Malagrida, en Salvi Pujades, Melció Domenge, Jolis Cuéllar, Fontanella, Candi Agustí, Bolós, Morer, Estela, Nogareda, Llosas, elements dels Catòlics la majoria, durant la temporada d'estiu algun de la colònia forastera, Llimona, Sistac, etc.

Abans d'aixecar-se la reunió de la tarda, ja cap al tard, es resava el rosari amb sordina i mentrestant s'embolicava una purga de magnèsia efervescent, i el dependent responia tot baixet: "Santa Maria, Mare de Déu, pregueu per nosaltres pecadors...".

Els dilluns a la tarda, dia de mercat, quan les pageses del rengle es disposaven a anar-se'n a "retiro" amb els cistells i els caps de bestiar no venuts, entraven a la farmàcia per adquirir la medicina que duïen apuntada en un paper molt arrugat, barrejat amb els cèntims. Era necessari buscar l'obertura de la butxaca amb la mà, o arremangar-se les tavellades i voluminoses faldilles de percala per damunt d'uns "refajos" de franel·la vermella, i buscar dintre la butxaca-alforja de tela que duïen lligada amb betes a la cintura, el paper de la recepta, operació que feien amb tot el pudor, honestat i decència, procurant girar-se una mica d'esquena perquè els senyors de la taula-escriptori no els veiessin les "indecències" d'unes cames varicoses enfundades en unes gruixudes mitges negres al garró, de puny anglès, i no ésser la causa de "pecaminosos" pensaments en ensenyar aquelles lliga-cames de betes posades sota uns genolls descoberts i deformats, com els bulls de la botifarra negra.

Les compradores de l'adrogueria, igual que a la farmàcia, també ho ocupaven tot amb tants de cistells per allí a terra. Hi anaven a proveir-se des de l'estella de sabó per a la bugada, fins rajoles de xocolata, bacallà sec per als àpats dels segadors, i omplien coxineres de sucre i arròs. Si deixaven passar la tanda o una altra compradora, era quan es trobaven davant d'una coneguda, i sobretot si la conversa venia a tomb parlant del casori obligat i urgentíssim de la noia petita de la Mademont, aquella santeta que semblava que no hi tocava, amb aquell bordegàs de cara greixosa, rodona i vermella de la Madevall, i això que aquell "fuscut" de noi sembla un tocasón... sentenciava aquella qui es pensava saber-ho tot.

La conversa empenia altres viaranys i es parlava de tot. Aquella coneguda, xafardera, deia que la pedregada última so-lament havia aixafat el seu rem, i els dels altres veïns no. Escoltem el que explica

de la família de la nora de Ca la Mitjana, que en poc temps se li va morir l'avi d'una feridura, un oncle solter va agafar un "alcalce" i un noi soldat que feia el "servici" a l'Àfrica morí a conseqüència de les febres "marilles", segons el que deia el "parte" rebut del batalló... —Doncs digues que totes aquestes desgràcies —li deia l'altra dona—, si en lloc de tirar-se pel cantó de la família, s'haguessin decantat cap al bestiar, els tiraven ben bé a terra, i mai més no se n'haurien aixecat, pobra gent!

"L'UNÇA" I LA MISSA DE DOTZE

l'Olotí, febrer de 1980, arxiu de J.M.Dou

Les hores de major afluència eren les hores punta, cap al migdia, quan es plegava de les fàbriques i una bona estona abans que marxés l'últim "trenc". Per més gentada que hi hagués a les dues botigues, aquella dependència no s'immutava, semblava feta expressament per a aquella casa: no accelerava mai. la marxa, sempre al mateix compàs, "...al cap i a la fi -deien- a l'hora de tancar, al vespre, sigui l'hora que sigui ja no quedarà ningú dintre". Amb aquella parsimònia acostumada i establerta des de 1848, (fundació de la primera farmàcia al carrer Ferrarons) no podia alterar-se de cap de les maneres aquell ritme tan peculiar. Envegem no posseir la traça d'un Russinyol per descriure els seus personatges tan característics, ni aquell ambient del qual nosaltres havíem estat testimonis, i que ara trobem tan suculent i divertit.

Començarem per recordar aquell bon home, tot cor, caritatiu en extrem, que més d'una família necessitada va trobar a faltar quan havia de comprar un medicament, i que es deia Joan Ferran i Casadevall, més conegut pel motiu popular, tan ací com fora d'Olot, de "L'unça de Can Cardelús". Era un característic dependent de farmàcia vuitcentista i, tant pels fets com per la indumentària, hauria servit de personatge bàsic en una obra teatral. La llarga experiència conquerida pel senyor "Unça" a través d'anys d'estar darrera el taulell, remenant pots d'ungüents i ampolles de líquids extractats de matèries vegetals, que tant servien pel reuma com per desinflar el ventrell de ventositats acumulades. Aquella llarga experiència fou la causa de la seva popularitat. Aquell "laboratori farmacèutic" era la gran esperança dels confiats malalts, i més quan "L'unça" en persona despatxava la medicina. Tot ho sabia i tot ho solucionava. Trobava el remei per a curar una tos rebel, o per a treure una taca fortament arrapada a un vestit.

Havia començat l'ofici d'apotecari segons m'expliquen des de molt jovenet a la mateixa casa. Un dia de 1885, a Can Cardelús feien obres per allargar la botiga cap al carrer Claveguera, i "L'unça" era aleshores un manobre de tretze anys que hi treballava. En uns moments d'aglomeració de la clientela, es posà a despatxar unes medicines per ajudar la dependència. Al senyor Cardelús li agradà la manera d'actuar de l'improvisat dependent i, com que el va veure espavilat, li proposà de quedar-se a la farmàcia, cosa que el noi acceptà de bona gana. I ja tenim el senyor Ferran que deixa la gaveta per posar-se darrera un taulell a vendre medicines. Mai no deixà aquella casa, i no se li acabà mai .aquella paciència de sant que necessita un dependent per atendre certes explicacions de la clientela empipadora.

Una cosa curiosa: els diumenges al matí, anava a missa de dotze a Sant Esteve juntament amb el doctor Danés. Eren els dos últims parroquians que entraven a l'església per la porta lateral del Sagrament. Semblava un desafiament per tal de veure quin dels dos seria l'últim i podria ordenar: "Tanqueu les portes que ja hi som tots". Darrera seu no entrava ningú més, seguríssim.

Atent amb tothom, a vegades semblava una mica irònic, com quan eixugant-se les mans amb paper d'estrassa, preguntava al comprador repetint un costum molt propi en ell: —Estan tots bons?, estan tots bons?— amb la més bona fe d'aquest món, sense pensar-se mai que per alguna cosa necessitaven aquell medicament.

També ens havien explicat, que quan es van començar a fer Els Pastorets als Catòlics, un dia es van trobar sense “Bato” per malaltia de l'aficionat titular. Hom va engrescar “L'unça” perquè el suplís, i hi hagué un èxit molt clamorós només pel fet de veure'l a l'escenari. No tant pel pobre noi, que suava tinta. De totes maneres, va fer-se molt popular des d'aquella feta, i per més que va insistir el cos escènic, no van poder "enganxar-lo" cap més vegada.

Era tingut per l'home de confiança d'aquella casa tan acreditada. Quan un novell dependent li preguntava on era tal o tal extracte que entrava en la composició de la recepta i que no podia localitzar, el senyor Ferran, amb els seus passos curts i ràpids, arrossegant els peus, sempre atrafegat, s'adreçava a un armari de portes corredisses i, d'un racó, treia un pot, el primer que li venia a mà, i deia: “posa-hi això, que és igual!” i, efectivament, feia el mateix efecte. Estava tan acostumat a la vida interna d'aquella farmàcia, que mai no en sortia. Va casar-se el 1906 amb una noia de la casa La Rosa Dalfó i Morer, i es quedà vidu un any després de casat, sense tenir fills. Va morir el dia d'Innocents de 1951.

LA DEPENDENCIA I ELS REFRESCOS

l'Olotí, febrer de 1980, Arxiu de J.M.Dou

Entre els personatges que tenim gravats al nostre record que han passat per Can Cardelús, trobem la figura del senyor Joan Cardelús i Ros, l'avi de la casa. Encara sembla que el veiem amb la seva gorra de roba negra, o casquet rodó, molt usat pels botiguers del segle passat, darrera el taulell pastant amb l'espàtula damunt una peça de marbre, o aixafant amb el morter unes potingues i unes pólvores de totes classes, o fent bullir sobre un fogó d'esperit de vi totes aquelles coses que, perquè fossin dissoltes, feien necessari l'ús del foc. Aquell home, no gaire alt d'estatura, tenia un caràcter bondadós, tradicionalista en els costums, molt amant de la pau, i d'una religiositat innata. Sempre procurà que el negoci de la farmàcia anés prosperant. L'any 1885 adquirí la botiga d'una fleca situada al cantó del carrer de la Claveguera, i per això, des d'aquelles obres, tenen comunicació les dues botigues.

El seu fill, el doctor Esteve Cardelús i Carrera, ex-diputat provincial i vice-president de la Diputació, regentà les botigues fins a la seva mort, el 6 de gener de 1929, fa cinquanta-un anys, doncs. De caràcter, clepsa i posat aristocràtic, era l'atenció mateixa. Galant, servicial, diplomàtic i molt cortès amb tothom, tant si tractava una personalitat visitant com si parlava amb una modesta pagesa que li feia consulta sobre la manera de guarir el “tacó”. Era la “caballerosidad” en persona. Allargava una cadira perquè seïés a tota dama que entrava a la farmàcia i, obrint un pot de pastilles, convidava tots els qui eren allí. Home de gran influència, hauria treballat molt per a Olot si aquella sobtada mort no li hagués segat la vida.

Tornant a la dependència de la farmàcia, recordem en Prat (conegut pel “noi Quei”). Molt bromista, molt xalat, reposat i amic d'exagerar les coses sols per a riure, sense gens de mala fe ni amb ganes de molestar ningú. Nosaltres l'havíem aconseguit treballant a l'Art Cristià, on ens explicava un reguitzell d'anècdotes divertides que, segons deia, havia viscut. Se li coneixia de seguida que estava “desfogat” per haver servit de dependent en molts llocs, i aquella experiència de tractar amb tota classe de públic li va fer agafar una pàtina que el feia atractiu, encara que us “encolomés” alguna de les seves. Per exemple: ell fabricava un líquid capil·lar, molt perfumat, que no pogué patentar mai. Evitava la caiguda del cabell i en feia sortir de nous. En la propaganda que es feia ell mateix, recomanava molt que sobretot evitessin regalims cara avall, per a no tenir un disgust en veure's la cara tota coberta de pèl, com la d'un mico. Era tanta l'eficàcia del seu invent, que posat a es-tirar molt i molt la corda de l'exageració, invitava els pagesos que fessin la prova sobre un tros de fusta, i es convertiria en un raspall.

A l'adrogueria, hi vèiem el senyor Josep Puig, anomenat “en Desmamet”, molt sol·licitat per les dones de criança quan volien apartar del seu si matern les criatures ja massa crescudes, car llavors el Sr.

Josep els suplantava el lloc fins que els infants avorrien l'aliment matern. Passava a domicili en hores convingudes, i els seus honoraris estaven a l'abast de totes les economies. Era alt, sec com una pipa, xuclat de cara i no pas per falta d'aliment, sinó per configuració pròpia. Es vestia sempre igual, i mai no l'havien vist amb cap altra roba. Una brusa llarga fins als peus, de tela de vions blaus, tallada en peces, un coll ajustat de cel·luloide i una gorra negra. Usava sabates polacres d'un color groguenc. Podem dir que els progressos de la tecnologia moderna, amb l'invent d'unes màquines aspiradores, van acabar amb tots aquells "serveis personals" que prestava aquell home, abans tan útil.

En "Pepet de la Fàbrega", dependent de l'adrogueria, era un home que duia tota la informació que llegia diàriament a la premsa. Més aviat era eixut de paraules, però quan obria la boca per opinar sobre un article o pronosticar el temps, era una sentència. Era aficionat a la cultura, i per pur altruisme, digne de tot elogi, els vespres i els diumenges, amb abnegada labor, ensenyava de llegir i escriure voluntàriament un grup de mainada de pagès que vivien cap a les Feixes.

Deixem de parlar de molts altres persones que formaven el personal més popular de la més popular botiga d'Olot i acabem parlant del "quiosc Cardelús". Les pageses del rengle bé prou que coneixien aquelles begudes refrescants, i principalment a l'estiu, quan, a les hores de més calor, el sol els tocava de ple als carrers adjacents a la Plaça. Entraven a Can Cardelús i, adreçant-se a un petit espai existent entre les dues botigues, es feien servir en un vas gros un xarop de sidral, granadina, o una orxata de xufles elaborada per la casa. Per cinc o deu cèntims, segons el cas, els servien una abundosa beguda amb l'aigua baixa de la font més fresca d'Olot. Aquella font de marbre de Can Cardelús, amb rengles de vasos i ampolles, no parava mai de rajar aigua pura i transparent, sense cloro de cap mena que la "purifiqués". Eren molts els clients que ho sabien, als quals algunes vegades ens havíem afegit nosaltres.

Un fet digne d'ésser contat. Els camàlics d'una agència de transports, quan repartien els paquets per les botigues, sempre acudien a Can Cardelús, i ells tots sols es van acostumar a servir-se les begudes. D'aquell costum se'n va fer tant d'abús que molestà el senyor Cardelús, i un dia substituï l'ampolla dels xarops per una d'oli de ricí. La cara, els vituperis, les exclamacions, els renecs de tota mena i els crits dels camàlics val més que es passin de llarg, perquè ens quedariem curts, i així cada lector se'ls pot imaginar de la seva manera.

L'UNÇA DE CAN CARDELÚS

M. Campanins, La Comarca d'Olot, maig de 1984

El senyor Ferran i Casadevall, de nom Joan, i conegut de tothom per l'Unça, fou, temps ha, una autèntica institució de la Farmàcia Cardelús. Estem parlant d'una època llunyana, d'una època en la qual a Can Cardelús s'hi venia també el que s'anomenava, genèricament, "colonials", mot que, a la pràctica, comprenia tot allò que era susceptible de venda. No cal dir, doncs, que es tractava de l'establiment de més tràfec de la comarca, cosa que en bona mesura era producte de l'enginy i la capacitat de treball del Sr. Ferran.

Jo havia conegut l'Unça, però el meu record roman força tèrbol, ja que en els darrers anys de la vida de Joan Ferran jo era molt jove. Però sembla que encara el veig amb aquell coll emmidonat, de "pajarita", i la corbata; petitet, bellugadís, actiu, sense riure amb els llavis, però sempre amb l'esguard enriolat, de mofeta, d'home que ja en torna; d'aquells que qui els ha de fotre encara ha de néixer. El qui me'n parla, però, una llarga estona i amb un entusiasme entendridor, fou l'Emili Aguiló, avui ja jubilat, que durant molts anys fou dependent de la Farmàcia Cardelús i que es pot dir que creixé i es feu home al costat del Sr. Ferran.

L'Unça gaudia d'una gran estima per part de tothom i el seu prestigi era gairebé mític, puix que molta gent li consultava les coses més íntimes, i se l'hi feia cas, àdhuc en les coses aparentment més insignificants, com aquell home que treia el cap a la farmàcia i preguntava:

- Què li sembla Sr. Ferran? Em puc tallar els cabells?

Era un home posseïdor d'una memòria d'elefant, amb una murrieria extraordinària de no parlar mai de si mateix i molt menys de les seves interioritats; però sí que sentia una obsessió irreprimible, morbosa, malaltissa, contra la qual no hi podia fer res: li agradava la brometa, i al davant de la possibilitat, que albirava d'una hora lluny, d'ensarronar algú, era absolutament impossible de frenar-lo. I com que tenia prestigi tothom se'l creia, i fins i tot era capaç de vendre bacallà, que segons ell provenia del Mar Roig. Perquè de vendre en sabia un niu i no hi havia ningú que li passés la mà per la cara. I no sols era capaç de vendre bacallà del Mar Roig, sinó que també ho era de fer treballar els clients mentre esperaven la preparació d'alguna fórmula magistral.

En aquells temps, un dels productes que més es despatxaven a les farmàcies era la mostassa, fos per a fer emplastres o bé per a untar llesques de pa torrat i posar-se-les a les plantes dels peus per combatre la febre. Però la mostassa que es venia al públic s'havia de preparar; els seus grans s'havien de moldre o d'aixafar, la qual cosa s'aconseguia per mitjà d'uns morters gegantins amb una mà de ferro que pesava com un mort. Es clar, era una feina que a cap aprenent li agradava de fer perquè s'hi havia d'esmerçar molta força i hom acabava rebentat. I aquesta era una feina que s'havia de fer molt sovint, perquè de mostassa se'n venia contínuament.

Quan a la botiga hi havien homes que s'esperaven, l'Unça, indefectiblement, sortia del darrera del taulell i adreçant-se al més forçut li deia:

- Noi!... noi! Vina un moment que ens ajudaràs i d'aquesta manera no t'hauràs d'esperar tant.

El feia entrar a dintre, li "encolomava" la mà de morter i a esclafar grans de mostassa s'ha dit.

De vegades, hi havia tanta de gent que anava a Can Cardelús, els dies de mercat, que els pagesos no podien entrar a la botiga i s'esperaven al carrer. Una vegada n'hi havia un que s'esperava amb una vaca subjectada amb una corda. L'Unça ja no es pogué aguantar. Sortí com una bala i empenqué amb el de la vaca.

- Escolteu -li digué-, encara en teniu per molta estona. En lloc d'esperar-vos dret, val més que us asseieu, home!

- On voleu que m'assegui? Al mig del carrer? -pregunta el pagès.

- No home, no; entreu a la farmàcia que ja us donaré una cadira.

- I la vaca, què voleu que en faci?

- Entreu amb la vaca i tot. No ens farà pas cap nosa...

L'espectacle fou de gran "guinyol". El pagès entrà amb la vaca a dintre la botiga, que ja estava plena de gom a gom; tothom s'hagué d'arraconar. L'Unça amb el posat seriós, però amb els ulls que li saltironaven de tan bé que s'ho passava, anava dient a la gent que s'esperava al carrer i que no gosava entrar per por a la vaca:

- Entreu, entreu!... No us farà pas res!... Si és molt manyaga!...

El dia que es va casar, que no ho havia dit a ningú, tal com feia sempre que es tractava d'afers personals, es presentà a la botiga tot mudat i enferriolat.

- Caram Sr. Ferran, on va avui tan elegant?

- A comprar bestiar... a comprar bestiar me'n vaig, respongué l'Unça tot sortint cap al carrer.

En el soterrani de Can Cardelús hi havia una mena de safareig de gran capacitat que servia per no sé quines manipulacions que feien els apotecaris o els adroguers d'aleshores. Un diumenge a la tarda - en aquells temps els botiguers no coneixien el descans dominical- l'Unça estava a la farmàcia i en Prat, un dependent, tenia cura de la drogueria. Era una tarda assolellada de juliol i la xardor era

aclaparadora, asfixiant. Com que no entrava ningú a comprar, l' Unça decidí empescar-se'n una de les seves per passar l'estona. Tot d'una digué:

- *Fa una calor que no es pot raure. Saps que faria jo, ara, Prat? Em posaria ben conill i em ficaria de cul al safareig!*

- *Recony, jo també! -replicà en Prat, ràpidament.*

- *Saps que podríem fer? Jo vigilaré les dues botigues, i tu te'n vas a baix a refrescar-te. Quan estiguis ben fresc, puja, i llavors hi aniré jo. Què et sembla?*

- *Ja està fet!, respongué en Prat, tot content.*

L' Unça resta tot sol a la botiga, i quan hagué passat l'estona que ell calcula perquè en Prat ja fos a dins el safareig, obrí la porta que donava a l'escala del pis i es posà a cridar:

- *Dones...! Baixeu corrents que en Prat s'ha tirat al safareig! Valga'm Déu quina desgracia!*

Com és natural, les dones baixaren a correuita, esverades, i es presentaren al soterrani on en Prat, despullat com el dia que va néixer, es remullava tranquil i satisfet. Al veure que venien les dones s'ajupí amb l'aigua fins al coll, per no ensenyar el que no s'ha de veure, i les dones, pensant que en Prat es volia suïcidar, el volien treure de l'aigua tant si vols com si no vols. I l'Unça, amb aquells ulls de fura que llambregaven d'un tros lluny, es trencava de riure.

D'anècdotes de l'Unça n'hi han de l'alçada d'un campanar i se n podria escriure un llibre. En tot cas, el senyor Joan Ferran i Casadevall, més conegut per l'Unça, ha passat amb mèrits sobers a formar part de la Galeria de Personatges Típics Olotins.

M. Campanins

L'HOSTAL DE LA CORDA DE RIUDAURA

L'Hostal de la Corda és un antic hostal del municipi de Riudaura, instal·lat en un gran casal del segle XVII. Es troba a la carretera GIP-5233 que va d'Olot a Riudaura, passats 150 metres de la cruïlla amb la GIV-5224 que porta a La Pinya. És famós perquè el 26 de març de 1875, hi tingué lloc l'entrevista secreta entre Arsenio Martínez-Campos, capità general de Catalunya i cap de l'exèrcit liberal, i Francesc Savalls, cap de les forces carlines.

L'Hostal de la Corda va pertànyer a la família Cardelús. No tenim informació dels orígens d'aquesta propietat però tenim alguna possible pista. En Joan Cardelús Ros va néixer a Olot el 1850 però va morir a Riudaura el 1919. També tenim una foto d'en Joan amb la seva família en un indret que bé podria ser proper a l'hostal. Així doncs podem imaginar que en Joan era propietari de l'hostal i que podria ser el lloc on va morir.

La propietat va passar al fill gran d'en Joan, l'Esteve Cardelús Carrera i d'aquest a la seva filla Maria Dolors Cardelús Dalfó. La Maria Dolors va fer instal·lar a la paret exterior de la casa una placa on es fa esment de la reunió que hi va tenir lloc el 1875, tot i que a la placa hi ha un petit error a la data, hi posa 18 de març.

Durant la guerra l'hostal va ser refugi de la família Cardelús. En aquest indret de Riudaure es sentien més protegits que a Olot. El cunyat de l'Esteve Cardelús Carrera, en Joan Ferràn Casadevall, conegut com "l'unça de can Cardelús", es va fer càrrec de la farmàcia durant aquest període.

En plena tercera guerra carlina, el 29 de desembre de 1874, va tenir lloc el Pronunciament de Sagunt del general Arsenio Martínez-Campos que va suposar el final de la I República i la restauració de la monarquia borbònica. En aquell moment molts moderats es van allunyar de l'opció tradicionalista. L'11 de març d'aquell any, Ramon Cabrera, el *Tigre del Maestrat*, va signar a París el reconeixement del nou rei i, pocs dies després, un altre dirigent carlí, Josep Estartús, antic mariscal de camp, se li va sotmetre a Baiona. El 15 de gener, Martínez Campos, com a nou capità general de Catalunya, havia arribat triomfalment a Girona amb un poderós exèrcit, i entre el 18 i el 19 de març va ocupar la ciutat

d'Olot, la “capital” de la Catalunya carlina. La desmoralització es va estendre entre les forces tradicionalistes i molts soldats es van acollir a les amnisties decretades pel govern. En aquest context de profunda desmoralització entre el bàndol carlí es va produir la famosa reunió de l'hostal de la Corda, que va generar una notable polèmica i el desprestigi de Francesc Savalls, recentment nomenat capità general de les tropes carlines a Catalunya.

La trobada va tenir lloc a iniciativa de Martínez Campos, que intentava acabar la guerra per la via ràpida. En rebre la proposta, Francesc Savalls es va mostrar contrariat i va exclamar: “No vull tractes amb pillets!” Però, segons sembla, un dels seus col·laboradors, Albert Morera, va insistir amb vehemència. Finalment, Savalls va adreçar una carta al general liberal en la qual es va mostrar disposat a “acudir a l'hostal de la Corda el dia i l'hora que vostè mateix designi” sempre que Martínez Campos es comprometés a “suspendre els treballs de fortificació i tota classe d'hostilitats”. L'indret escollit no és fortuït. En aquells moments, l'hostal de la Corda es troba en territori dominat pels carlins, a la cruïlla de la carrereta de Riudaura a la Pinya. Es tractava, doncs, del lloc idoni per dur a terme la trobada.

El 26 de març de 1875, Francesc Savalls, acompanyat d'Antonio Lizárraga, Argila i el mateix Morera, es va presentar a l'hostal. Hi va arribar força temps abans de l'hora convinguda i amb un posat majestuós i desafiant, enfilat dalt del seu cavall blanc. El general Martínez-Campos, amb tot el seu seguici, s'hi va presentar força estona després, cap al migdia, i només arribar va justificar el retard per l'assistència als oficis, celebrats a l'església parroquial de Sant Esteve d'Olot. El capitost carlí no

se'n va poder estar i li va etzibar: “Hipòcrites, tots aquests liberals!” I, sense donar temps al general, va afegir: “Vaja, que vostès saben cobrir-se amb el mantell de la religió quan els convé!” La trobada es va allargar durant dues hores. Savalls havia autoritzat Lizárraga a parlar en nom seu i es va limitar a respondre els elogis sobre el cavall amb una de les seves típiques fatxenderies: “És el del brigadier Antón Moya. L'hi vaig prendre a Castelló d'Empúries, com

vostè recordarà.” Malgrat tot, la reunió va transcorre en un clima de cordialitat. No han transcendit els termes exactes del pacte i això fa que existeixin diferents versions. Hi ha historiadors que diuen que la reunió tenia la finalitat de pactar la fi de la guerra. També hi ha qui diu que era un intent per humanitzar la batalla i eliminar les represàlies sagnants sense judici. D’altres hi veuen una perversa maniobra de Martínez-Campos, que volia fer veure que, en aquella reunió secreta, Savalls havia traït la causa carlina. I també hi ha qui creu directament en una traïció a canvi d’una quantitat important de diners. El que sí es va acordar és l’intercanvi de presoners i el trasllat dels ferits, i, a més a més, una jornada de treva per tal que els carlins poguessin entrar a Olot i proveir-se. Ha quedat una anècdota de la reunió: Francesc Savalls va convidar als presents a un refresc però va marxar sense pagar i va ser el general liberal qui va acabar pagant a l’hostaler.

La trobada va aixecar polseguera, sobretot entre les files carlines. Els rumors van circular sense aturador. Una minyona de can Trinxeria, a Olot, va confessar haver sentit una conversa furtiva en què es parlava de “dos milions de rals”. Es va acusar Savalls d’haver-se venut a l’enemic, una imputació poc consistent si tenim en compte que, poc després de la trobada, va reprendre la lluita amb la mateixa virulència i agosament que abans. De fet, a finals de juny, va intentar apoderar-se de Molins de Rei amb un petit exèrcit de 2.000 homes, i algunes setmanes més tard va llançar la tercera ofensiva frustrada contra Puigcerdà. En un judici celebrat a Iturmendi, el seu defensor afirma textualment: *“A Savalls se le puede tildar de discolo, de indisciplinado y de sanguinario. De todo menos de traidor.”*

Resulta molt més controvertit el paper d’un altre dels assistents a la trobada, Gabriel Morera, qui va ser indultat el 12 de juliol del 1876, ja acabada la guerra, *“en recompensa de los importantes servicios que prestó para la pacificación del país”*, una decisió que farà que estigui a punt de *“ser fusilado por sus antiguos amigos que descubrieron los trabajos prestados por Morera a la causa de la Monarquía liberal”*. En tot cas, aquella trobada furtiva va tenir molta més capacitat per generar pàgines i pàgines de literatura que no pas per canviar el curs d’una guerra que, novament, van perdre els carlins.

Vista actual de l’Hostal de la Corda